

DARBININKAS

Vol. LXXXV, Nr. 20
Gegužė - May 19, 2000 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- Kontrolinį dienraščio "Lietuvos aidas" akcijų paketą įsigijo Reformų partijos pirmininkas verslininkas Algirdas Pilvelis. Jis sakė, kad nupirkė nuosaikijam konservatoriui Sauliui Šalteniui priklausiasias 40 % akcijų ir dabar turi beveik 80 % akcijų. Kiti su dienraščiu susiję asmenys teigė, kad Algirdui Pilveliui parduota trečdalis Sauliaus Šaltenio akcijų. Dienraščio akcininkų susirinkime buvo sustabdyti stebėtojų tarybos įgaliojimai ir išrinkta nauja taryba. Iš vyriausiojo redaktoriaus pareigų atsistatydino Rimantas Varnauskas ir pirmasis jo pavaduotojas Arvydas Jockus. Naujuoju dienraščio vyr. redaktoriumi tapo "Respublikos" žurnalistas Aurimas Drižius, kuris yra ir naujosios stebėtojų tarybos pirmininkas.

- Filosofo Stasio Šalkauskio premijos komitetas, Lietuvos akademinės institucijos ir mokslo visuomenė surengė pirmuosius S.Šalkauskio skaitymus. Jie vyko Šiauliuose profesorius gimimo dieną - gegužės 16-ąją. Rengiant skaitymus daug nuveikė Vilniuje gyvenantis profesorius sūnus - fizikos mokslų daktaras Julius Šalkauskas. Filosofai, Mokslų akademijos atstovai apžvelgė S.Šalkauskio filosofinius darbus, pedagogikos ir ugdymo sistemą, veiklą politiniame gyvenime ir ateitinių judėjimų, dalyvavo diskusijoje.

- Pagerbiant žymų filosofą, Vytauto Didžiojo universiteto paskutinį prieškarį rektorių ir įamžinant jo kūrybinį palikimą, nuo 1991 m. kas dveji metai skiriama S. Šalkauskio premija. Už tautos kultūros, mokslo ir filosofinės minties turtinimą ir ugdymą premija jau apdovanoji filosofas Romualdas Ozolas, antropologas Arvydas Žygas, menotyrininkas Vytenis Rimkus, arkivyskupas Sigitas Tamkevičius ir Lietuvos genocido tyrinėtoja Nijolė Gaškaitytė-Zemaitienė. Kitamet, minint S. Šalkauskio gimimo 115-ąsias metines, bus išleista S.Šalkauskio premijos laureatų darbų knyga. Šiaulių universitete ketinama įkurti S.Šalkauskio auditoriją, jau kitais mokslo metais gabiems studentams skirti filosofo vardo stipendiją. Ant filosofo kapo senosiose Šiaulių kapinėse norima pastatyti skulptūrą.

- Lietuvos Seimo Ekonominių nusikaltimų tyrimo komisijos pirmininkas Sigitas Slavickas ragina gerinti valstybės turto apskaitą ir naudojimą. Jis apgailestauja, kad jokiais teisiniais aktais nenustatyta valstybės turto apskaitos bei atskaitomybės tvarka, nesama atsakingos institucijos, kuri kasmet parengtų ir pateiktų Seimui valstybės turto finansinę ataskaitą. Seimo Ekonominių nusikaltimų tyrimo komisija, pasak jo, atkreipė Vyriausybės dėmesį į tai, kad Seimui neteikiamos kasmetinės ataskaitos apie valstybės turto valdymą, naudojimą. S. Slavickas apgailestavo, kad iki 1998 m. nebuvo inventorizuotas valstybės turtas.

DĖL NEATSAKINGAI IR NEPROTINGAI SKUBOTO SPRENDIMO UŽDARYTI I-ąją ATOMINĖS ELEKTRINĖS BLOKĄ, NESULAUKUS NEI EKSPERTŲ IŠVADŲ, NEI REALIOS FINANSINĖS PARAMOS

Seimo dauguma net ypatingos skubos tvarka priėmė tarptautinių išpareigojimą dėl 15 mlrd. litų kainuojančios elektrinės I-ojo bloko uždarymo, ne-
laukdama net menkiausio tarptautinių finansinių institucijų pasižadėjimo suteikti priklausantią Lietuvai paramą. Toks skubus Vyriausybės ir Seimo išpareigojimas nieko bendro neturi nei su oficialiais narystės Europos Sąjungoje kriterijais, nei su branduolinio saugumo užtikrinimu, nes tokių išvadų ar siūlymų uždaryti IAE energoblokus nepateikė ir neketina pateikti Vakarų Europos branduolinės saugos ekspertai.

Skubus vienašališkas įstatyminis išpareigojimas artimiausiu metu uždaryti I-ąją bloką, negavus tokios branduolinės saugos ekspertų rekomendacijos ir nesulaukus tarptautinių finansinių institucijų pasižadėjimo dėl būtinos realios finansinės paramos, yra neatsakingas ir neprotingas politinis sprendimas, kuris artimiausiais metais

užkraus varganam šalies biudžetui papildomą milijardinę našta, ženkliai padidins elektros energijos tarifus ir dar apsunkins šalies ekonominę ir daugelio žmonių socialinę būklę.

Praeitų metų rudenį R.Pakso vyriausybės teikimu Seimas jau buvo vienašališkai ir skubotai priėmęs Energetikos strategiją, kurioje buvo numatyta per kelis metus uždaryti I-ąją, o vėliau ir II-ąją energoblokus. Šios principinės strategijos visiškai pakanka galimų valstybių-donorų ir tarptautinių finansinių institucijų konferencijai susaukti ir finansinės paramos pasižadėjimams gauti.

Rėmiau ir remsiu Lietuvos bendradarbiavimą su suinteresuotomis dėl Ignalinos Atominės elektrinės ateities valstybėmis ir tarptautinėmis institucijomis. Tačiau dalykinis bendradarbiavimas ir kompromisų siekimas turi remtis abipusėmis nuolaidomis, lygiateisiškumu ir atitinkamais abipusiais išpareigojimais, o ne vienas po kito

skubotai įstatymo leidėjo vardu skelbiamais negarbingais diplomatiniais ir valstybei žalingais vienašališkais nerealiais išpareigojimais. Panašų žalingą Lietuvai sprendimą 1994 metais buvo priėmęs A.Šleževičiaus vyriausybės Energetikos ministras, pažadėdamas dar 1998 metais uždaryti I-ąją Ignalinos Atominės elektrinės bloką, dėl ko vėliau labai pasunkėjo Lietuvos derybinės pozicijos su įvairiomis tarptautinėmis institucijomis. Tada Tėvynės Sąjungos (Lietuvos konservatorių) ir dabartinio Seimo vadovas apkaltino LDDP valdžią valstybės interesų išdavimu.

Toks valstybės vadovų politinis nenuoseklumas gali atsieiti mokesčių mokėtojams milijardus litų, o be realių finansų negalėjimas įvykdyti sunkaus vienašališko išpareigojimo - ilgam atidėtų derybų pabaigą ir naudingą Lietuvai narystę Europos Sąjungoje.

Lietuvos Seimo narys
Gediminas Vagnorius

LIETUVOS KONSERVATORIAI BENDRADARBIAUS SU EUROATLANTINĘ INTEGRACIJĄ PALAIKANČIOMIS PARTIJOMIS

Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai) pasiryžusi bendradarbiauti su visomis politinėmis jėgomis, kurios Lietuvos integraciją į euroatlantines struktūras laikys labai svarbia

vertybe. Tai gegužės 8 d. spaudos konferencijoje sakė šios partijos vicepirmininkė, Seimo pirmininko pavaduotoja Rasa Juknevičienė. Lietuvos Konservatoriai, pasak jos, pasiry-

žę bendradarbiauti ir su partijomis, kurios Lietuvos atsiplėšimą nuo sovietmečio įpročių taip pat laikys pirmos svarbos dalyku.

ELTA

Kauno arkivyskupijos kurija

A. Balbieriaus nuotr.

PRIIMTAS LIETUVOS VALSTYBĖS SIENOS IR JOS APSAUGOS ĮSTATYMAS

Lietuvos Seimas gegužės 10 d. priėmė įstatymą, kuriuo nustatoma Lietuvos valstybės sienos ir pasienio teisiniai režimai, reglamentuojama pasienio kontrolės punktų veikla ir valstybės sienos apsaugos organizavimas. Antradienį už šio įstatymo priėmimą balsavo 71 Seimo narys. Balsuojančių prieš nebuvo, susilaikė du Seimo nariai. Šio įstatymo straipsnyje, apibrėžiančiame valstybės sienos kirtimo bendruosius reikalavimus, konstatuojama, kad valstybės sieną sausumoje galima pereiti tik po patikrinimo pasienio kontrolės punkte.

Vykstant nuo valstybės sienos iki pasienio kontrolės punktų ar

atgal, draudžiama išlaipinti arba įlaipinti į transporto priemonės žmones, iškrauti arba pakrauti prekes (daiktus) ir kitas vertybes.

Dokumentas taip pat numato ir supaprastintą sienos kirtimo tvarką. Tokią tvarką atskirų kategorijų asmenims gali nustatyti Lietuvos tarptautinė sutartis su gretima valstybe.

Valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymas nustato atitinkamus reikalavimus Lietuvos teritorinei jūrai, oro erdvei.

Pavyzdžiui, įstatyme konstatuojama, kad užsienio valstybių laivai naudojasi taikaus plaukimo teise Lietuvos teritorine jūra. Pagal įstatymą plaukimas

laikomas taikiu, jei jis nekelia grėsmės šalies saugumui ir nustatytai tvarkai. Be to, plaukimas turi būti nenutrūkstamas ir greitas. Taikaus plaukimo metu draudžiama bet kokia kita veikla, nesujususi su plaukimu. Įstatymas numato 3 konkrečius atvejus, kai laivas taikaus plaukimo metu gali sustoti ir nuleisti inkarą.

Be to, įstatyme nustatoma Lietuvos ir užsienio valstybių kariuomenių vykdymo per valstybės sieną tvarka, atsakomybė už valstybės sienos kirtimo tvarkos pažeidimus, draudimas gabenti per valstybės sieną branduolinį arba kitą masinio naikinimo ginklą ir kita.

BNS

P.E.N., POSTMODERNIZMAS, PUTINIJADA MASKVOJE

Algirdas Landsbergis

Kokia literatūros ateitis kibernetiniame amžiuje? Ar knygas nustelbs globalinis pramogų pramonės tvanas? Tie ir panašūs klausimai bus svarstomi gegužės mėn. Maskvoje įvyksiančiame Tarptautinio P.E.N. klubo suvažiavime, kur susikryžiuos dvi kryžkelės: pasaulinės rašytojų organizacijos ir pačios Rusijos.

P.E.N. centrams Maskvoje išsirinkus naują organizacijos pirmininką, paaiškės ir P.E.N. kompaso rodyklės kryptis. Jei juo taps meksikietis Homero Aridjis, P.E.N. pasvirs į Pietų ir Šiaurės Ameriką. Išrinkus prancūzą Alexandre Blokh'ą, organizacijos dėmesio centre išliks Europa. Dauguma Vidurio Rytų Europos centrų remia Blokh'ą, kuris intymiai pažįsta jų literatūras ir problemas. (Ir lietuviai nepamiršo jo pasipirties, prieš vienuoliką metų įsteigiant savo nepriklausomą Centrą.)

Pagrindinės konferencijos temos: "Trečiojo tūkstantmečio literatūra", "Europa ir Rusija - 20 šimtmečio skausmas ir viltis", "Mažos tautos, didelės literatūros". UNESCO praves seminarą "Taikos kultūra: skirtingi režimai, bendra kultūra". Už Maskvą "vakarietiškesnis" Ru-

sijos P.E.N. Sankt Peterburgo skyrius ruošia seminarą Vladimirui Putin ypač aktualia tema: "Rašytojai ir valdžia".

Viena įdomių suvažiavimo mįslių - kaip į jį atsilieps naujasis Rusijos prezidentas, jau uoliai besistengiantis "sudrausminti" Rusijos spaudą, radiją ir televiziją, įvesti griežtesnę cenzūrą bei sumažinti Rusijos Federacijos nerusiškųjų sričių (pvz., totorių) autonomiją. Itin aštrios ašakos jo gerklės - tai nevalstybinės, nepriklausomos ir dažnai su valdžia nesutariančios organizacijos, tokios kaip rusų P.E.N. centras. Boris Jelcino paskirtas laikinuoju prezidentu, Putin apsilankė Rusijos P.E.N. būstinėje, kur jis su rašytojais atkakliai ginčijosi apie "išraiškos laisvę".

P.E.N. suvažiavime neabejotinai iškilis ir Putino energingai su žeme lyginamos Čėčėnijos klausimas. Kai kurie Tarptautinio P.E.N. nariai protesto ženklais atsisakė suvažiavime dalyvauti. P.E.N. Kalinamų Rašytojų komitetas, Rusijos, Moldovos ir keli kiti centrai paskelbė protestą Kremlui.

Ar Rusijos P.E.N. centras sugebės išlaikyti savo nepriklausomą dvasią? Būrys rusų (nukelta į 7 psl.)

SIŪLOMA ŽOLINĘ LIETUVOJE PASKELBTI POILSIO DIENA

Lietuvos Seimas po pateikimo pritarė įstatymo projektui, kuriuo siūloma katalikų šventę Žolinę paskelbti poilsio diena.

Seimo nario Arimanto Raškinio pateiktame įstatymo projekte numatoma papildyti įstatymą dėl švenčių dienų.

Projekte siūloma rugpjūčio 15-ąją Žolinės (Švenčiausios mergelės Marijos ėmimo į dangų) dieną paskelbti šventine (ne

darbo) diena.

Projektui po pateikimo priartata, nutarta pradėti jo svarstymo procedūrą.

Pagrindiniu komitetu šiam įstatymo projektui svarstyti paskirtas Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas.

Įstatymo projektas greičiausiai bus svarstomas Seimo plenariniame posėdyje gegužės 25 dieną.

BNS

TARP LIETUVOS SEIMO IR JAV ATSTOVŲ RŪMŲ PASIRAŠYTAS BENDRADARBIAVIMO PROTOKOLAS

Gegužės 8 d. Washington, D.C., buvo pasirašytas Lietuvos Seimo ir JAV Atstovų rūmų bendradarbiavimo protokolas. Bendradarbiavimo protokolą pasirašė Lietuvos Seimo narys, Lietuvos-JAV tarptautinės grupės pirmininkas Emanuelis Zingeris ir JAV Atstovų rūmų Baltų sambūrio pirmininkas John M. Shimkus. Protokole numatyta toliau plėsti kontaktus tarp abiejų šalių parlamentarų bei Atstovų rūmų ir Seimo tarnautojų, kasmet rengti abiejų šalių parlamentarų vizitus, keis-

tis nuomonėmis abiem šalims svarbiais klausimais, organizuoti bendras konferencijas ir kitus renginius. Protokole sakoma, kad šį dokumentą pasirašyti paskatino geri ir tradiciškai šilti dviejų valstybių santykiai bei bendrų vertybių išpažinimas. Panašų protokolą Lietuvos parlamentarami pasirašė 1999 m. rugsėjo 17 d. su JAV Senato Baltų sambūrio pirmininku senatoriumi Richard Durbin.

LR ambasados Washingtonė Spaudos skyrius

MODERNIEJI KRIKDEMAI UŽ KŪRYBĄ, PRIEŠ AKLAS POLITINES KOVAS

Moderniųjų krikščionių demokratų sąjunga (MKDS) ragina į politinį gyvenimą sugrąžinti pozityvų lygmenį ir kūryba vardan žmonių pakeisti aklas politines kovas. Tokios MKDS nuostatos suformuluotos šios partijos tarybos kreipimesi.

Modernieji krikdemiai taip pat būsčiau, kad kalbos apie "kairiųjų", centro dešiniųjų vienijimąsi gali nereikšti siekio nuo kovos pereiti prie kūrybos.

"Kairieji" vienijasi prieš "dešiniuosius", "dešinieji" telkiasi, skelbdami "kairiųjų grės-

mę, taigi vyksta ne politinių įpročių kaita, bet telkiamos jėgos naujoms kovoms", rašoma MKDS tarybos kreipimesi, raginančiame keisti nevaisingus politinius įpročius. Jame taip pat deklaruojama MKDS esant "atvirą politiniam dialogui bei kūrybingam bendradarbiavimui su visomis demokratijai ištikimomis politinėmis jėgomis".

Moderniųjų krikščionių demokratų sąjunga, įsisteigusi balandžio 24 d., netrukus ketina pateikti dokumentus Teisingumo ministerijai ir tapti oficialiai registruota partija. ELTA

Keičiamas Amerikos pensininko amžius – 67 metai

“Social Security”, Amerikos valstybinė įstaiga, iš kurios visi Amerikoje dirbė žmonės gauna pensiją, keičia pensijon išėjimo amžių: iš 65 metų į 67 metus. Šis pasikeitimas pradedamas vykdyti šiais, 2000 metais, ir bus daromas pamažu, kasmet pridedant po du mėnesius prie pensijos amžiaus. Apie šį pasikeitimą buvo kalbama ir jis buvo planuojamas jau 16 metų, bet kai kurie žmonės į pranešimus nekreipė dėmesio ir apie tai nežino.

Iki šiol “Social Security” nustatytas pensijon išėjimo amžius yra 65 metai. Dabar pradedama pamažu, kasmet pridedant po du mėnesius, jį keisti, kol pensijos amžius pasieks 67 metus. Taip žmonėms, gimusiems 1960 metais ar vėliau, pensijos amžius bus 67 metai. Taip pat išėjimas į ankstyvą pensiją, sulaukus 62 metų, nebus toks patrauklus, nes pensijos doleriai labai sumažės.

Kodėl tai daroma? “Social Security” įstaigos administracija sako, kad žmonės dabar ilgiau gyvena. Tas yra labai gerai, bet tuo pačiu ir ilgiau pensiją žmonėms reikia mokėti. Kad ši pensijos sistema nesubankrutuotų, reikia, kad dirbantieji ilgiau dirbtų ir į “Soc. Sec.” fondą mokėtų. Šis pensijos amžiaus pakeitimas pirmiausia palies gimusius 1938 metais, kurie 2000 metais sulauks 62 metų ir galės išeiti į ankstyvą 62 metų “Soc. Sec.” pensiją.

Žmonėms, kurie pasirinko ankstyvą pensiją, mokėjimai bus truputį mažesni, negu buvo praityje – pensija bus sumažinama 20 5/6 %, negu jei jie išeitų į pensiją sulaukę tikrojo pensijos amžiaus. Iki šiol žmonėms, išėjusiems į ankstyvą pensiją, mokėjimai buvo sumažinami 20 %. Pvz., žmogui, išeinančiam į pensiją sulaukus 62 metų, 2000 metais bus mokama 721 dol., nors iki šiol buvo mokama 728 dol.

Žmonėms, gimusiems 1938 metais, reikės laukti du mėnesius ilgiau negu 65 metai išeiti į pensiją ir gauti visą “Soc. Sec.” pensijos mokėjimą. Employee Benefit Research Institut, pravedęs Amerikos dirbančiųjų apklausą, rado, kad 6 iš 10 dirbančiųjų nežinojo apie šį pensijos amžiaus pakeitimą. “Social Security” įstaigos pranešimai, šiais metais siun-

tinėti visiems dirbantiems du mėnesius prieš jų gimimo dieną, aiškina apie pensijos amžiaus ir mokėjimų pasikeitimus.

Pradedant 2000 m., žmonėms, gimusiems 1938 m., normalus “Soc. Sec.” pensijos amžius pakils po 2 mėnesius kasmet, kol pasieks 66 metus žmonėms, gimusiems 1943 m. Ir tada pensijos amžius bus 66 metai visiems, gimusiems iki 1954 metų galo. Jei šie žmonės norės išeiti į ankstyvą 62 metų pensiją, jų mokėjimai bus sumažinti 25%.

Po to pensijos amžius vėl bus keliamas po du mėnesius kasmet, kol pasieks 67 metus žmonėms, gimusiems 1960 m. ar vėliau. Žmonėms, kurių pensijos amžius bus 67 metai, norint išeiti į ankstyvą pensiją sulaukus 62 metų, mokėjimai bus sumažinti 30 %.

Žmonėms, kurie pasirinko dirbti ilgiau negu pensijos amžius – 67 metai, pensijos mokėjimai pakils po 8 % kasmet visiems. Tai bus daroma tiems, kurie gimę 1943 m. ar vėliau. Žmonėms, kuriems sueina 65 metai 2000 m., tas pakėlimas bus 6 %. Šis pakėlimas galioja tik žmonėms, dirbantiems iki 70 metų amžiaus.

Pensijos amžiaus pakėlimo įstatymas buvo sutartas ir priimtas 1983 metais respublikonų prezidento Reagan ir demokratų

valdomo Kongreso. Tai buvo padaryta, norint pratęsti “Soc. Sec.” įstaigos veikimą, nes jau tada buvo prisibijoma pinigų trūkumo ateityje. Įstatymo leidėjų nuomone, jeigu žmonės gyvena ilgiau, tai ir dirbti gali ilgiau.

Įstatymo leidėjai paliko 62 metus ankstyvosios pensijos išėjimo laiką. Ankstyvąją pensiją dažnai pasinaudoja asmenys, kurie turi sveikatos problemų ir negali ilgiau dirbti. “Soc. Sec.” įstaiga sako, kad ankstyvoji pensija yra labai populiari ir į ją išeina apie 60 % dirbančiųjų.

Kodėl yra labai sumažinami ankstyvosios pensijos mokėjimai? “Soc. Sec.” įstaiga aiškina, kad ankstyvosios pensijos sumažinimą jie apskaičiavo imdami dėmesin žmogaus viso gyvenimo uždarbį ir pailgėjusį žmonių gyvenimo laiką – tuo pačiu ilgesnį pensijos mokėjimo laiką.

“Social Security” pensijos mokėjimų pakeitimai neturi jokios įtakos valstybinės sveikatos draudimui Medicare. Žmonių amžius gauti Medicare valstybinį draudimą pasilieka tas pat – 65 metai.

JAV LB Krašto valdybos Socialinių reikalų taryba

Parengė B. Jasaitienė ir A. Šmulskienė

Naudotasi “Soc. Sec.” įstatygo leidiniais

Liuxemburgo sodai

V. Magio nuotr.

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINE-RA A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigeyce@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigai kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ.
Fasolino
MEMORIALS
66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282 / 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖLE VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALE -

†
KVEČAS
JONAS
1933+1976

Pensijų iš JAV apmokestinimas Lietuvoje

Kaip rodo mūsų patirtis, dar daug kam nėra žinoma apie tvarkos, liečiančios pensijų iš užsienio apmokestinimą, pasikeitimus. Iš daugelio klientų girdime nusiskundimus, jog jiems grįžti į Lietuvą trukdo Lietuvos valdžios ketinimai antrą kartą (po Amerikos) apmokestinti jų gaunamas pensijas. Iš tiesų viskas yra ne taip.

1999 m. gruodžio 29 d. įsigaliojo JAV ir Lietuvos dvigubos apmokestinimo išvengimo sutartis. Ši sutartis pakeitė pensijų iš JAV apmokestinimo Lietuvoje tvarką. Įsigaliojus sutarčiai, “Social Security” pensijos Lietuvoje neapmokestinamos jokių atvejų. Tuo tarpu privačių fondų išmokamos pensijos Lietuvoje neapmokestinamos tik tuo atveju, jeigu jos neapmokestinamos ir Jungtinė-

se Valstijose. Jeigu šios pensijos buvo apmokestintos gyvenant Jungtinėse Valstijose, persikėlus gyventi į Lietuvą, mokesčių Jungtinėse Valstijose už jas mokėti nebereikia. Pagal dvigubos apmokestinimo išvengimo sutartį šios pensijos apmokestinamos tik Lietuvoje. Apmokestinant jas Lietuvoje, taikomos tokios pačios apmokestinimo taisyklės, kokios buvo taikomos ir JAV. Tai yra, Lietuvoje apmokestinamos tik tos privačių fondų išmokamos pensijos ir tik ta jų dalis, kuri buvo apmokestinama JAV. Gali būti tik skirtingi apmokestinimo tarifai. Lietuvoje šiuo metu jie sudaro 20 % apmokestinamos dalies.

Žilvinas Beliauskas,
Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centro direktorius

Liberalė Rita Dapkutė neigia slėpusi ryšius su specialiosiomis tarnybomis

Vilniaus m. taryboje liberalams atstovaujanti Rita Dapkutė neigia nuslėpusi savo ryšius su užsienio slaptosiomis tarnybomis. Gegužės 2 d. spaudos konferencijoje R. Dapkutė tvirtino, jog kandidatuodama į Vilniaus miesto tarybą, nenuslėpė savo ryšių su specialiosiomis tarnybomis.

Pildydama kandidatų į tarybos narius anketą, į klausimą, ar ne pagal Lietuvos uždutis bendravo su užsienio specialiosiomis tarnybomis, R. Dapkutė atsakė “ne”. Spaudoje pastaruoju metu ji apkaltinta slėpusi savo ryšius, nes, kaip teigta spaudoje, ją bandė verbuoti KGB, ji taip pat konsultavosi su FTB agentu.

Savivaldybės tarybos narė spaudos konferencijoje aiškino, jog 1990 metais jai dirbant Aukščiausioje Taryboje, KGB bandė ją užverbuoti ir siūlė už tai pinigų, tačiau ji iš karto kreipėsi į Lietuvos saugumą, kur jai buvo patarta nenutraukti ryšių, bet apie tai nuolat pranešti. “Saugumo tarnyba nutarė, kad nereikia atsakyti”, sakė R. Dapkutė.

Ji spėjo, kad KGB dabar gali turėti jos bylą, nes per porą mėnesių vykusį bendravimą, kurį stebėjo Lietuvos saugumo darbuotojas, informaciją ji teikė raštu. Vėliau bendravimas su KGB

Rita Dapkutė

netikėtai nutrūko. Pasak R. Dapkutės, informacija, kurią ji pateikdavo KGB agentui, buvo derinama su Lietuvos saugumu.

Ji prisiminė, kad jos buvo klausiamas apie Aukščiausios Tarybos apsaugos skyriaus vadą Artūrą Skučą, taip pat domimasi, kiek savanorių registruojasi į kariuomenę.

R. Dapkutė atsisakė paskelbti ją verbavusio KGB agento pavardę. “Jei tas žmogus yra kažkur čia, tai Lietuvos saugumo reikalas daryti su juo taip, kaip jie galvoja”, sakė R. Dapkutė.

Savo sutikimą KGB agentui

Ateitininkijos informacija XXI amžiuje

Smagu paimti į ranką naujai gautą žurnalą, pavartyti, perskaityti straipsnius, peržiūrėti fotografijas, jose atrasti save ar pažįstamus. Tačiau per reguliarią pašta siunčiami žurnalai riboja šį kiekį, žinių naujumu. Net ir amerikiečių dienraščiuose, kur jie pasiekia skaitytojus, kai kurios žinios jau pasenusios, prieš pusę paros girdėtos per TV žinių pranešimą. Nauji laikai, nauja technika. Šiomis dienomis naujausios žinios, informacija randama tinklalapiuose. Dauguma pramonės organizacijų, labdaros grupės ir kiti turi savo tinklalapius, kur gali tuoj pat patiekti naujausią informaciją. Tad kompiuteriai yra šių dienų technika.

Šia technika pasinaudojo ateitininkai, pernai įvesdami savo tinklalapį. Jo kodas: www.ateitis.org. Čia apsilankius galima patikrinti vėliausią informaciją, atidarant Naujų ryšių skyrių, arba pasižvalgyti keturiose pagrindinėse kretelėse: Ateitis, Kūryba, Dabartis, Praeitis. Šalia jų yra Ateitininkų namų, Jungčių, Paieškos, Pastabų, Registracijos ir Kreipimosi skyreliai.

Šiuose skyriuose pateikiama informacija apie paskirus asmenis, įvairių kuopų veiklą, švenčių sveikinimai, tinklalapių metinių atšventimas, vasaros stovyklų informacija, žiemos kursai Lietuvoje, būsimos ateitininkų kongreso informacija, susikaupimo mintys šv. Velykoms ruošiantis, eilėraščiai, moksleivių kūryba ir daug kitų straipsnių bei informacijos. Palyginant kaip greit informacija atsiranda tinklalapyje, pailustruosiu šiuo pavyzdžiu: buvusio

teikti klaidingą informaciją R. Dapkutė aiškino tėvų iškvieta neapykanta sovietinės santvarkos represinei struktūrai.

“Norėjau viską padaryti, kad ji pasodintų, naiviai tikėjau, kad Lietuvos saugumas ji sučiups ir įstatys į kalėjimą su juo susidoro”, sakė dabartinė Vilniaus savi-

valdybės deputatė. Ji taip pat pripažino kalbėjusis su FTB agentu, kaip elgtis, jei bus verbuojama KGB, tačiau to bendradarbiavimu ji nelaiko, nes agentas yra geras jos draugas

Ilgametis Ateitininkų Federacijos vadas
V. P. Vyngantas

Ateitininkų Federacijos vado prof. Justino Pikūno pagerbimas įvyko Detroite sausio 30 d. Tinklalapyje aprašymas su fotografijomis (kurias išryškinti ir persiųsti paprastu paštu trūko laiko) patalpintas vasario 8 dieną, o “Pasaulio lietuvis” šio pagerbimo aprašymą patalpino balandžio mėn. numeryje, kuris mus pasiekė balandžio 25 dieną. Taigi, ta pati informacija, o apie dešimt savaičių laiko skirtumas ją perteikiant.

Ateities tinklalapių kolektyvą sudaro: Laima Šalčiuvienė – organizatorė ir vyriausia redaktorė, Pranas Pranckevičius – techninis vadovas, dr. Romualdas Kriaučiūnas – Praeities kretelės redaktorius, Gražina Kriaučiūnienė – korektorė, dr. Vytautas Narutis – sąjungų ryšininkas ir Juozas Polikaitis – išdininkas. Kviečiame visus šiame tinklalapyje apsilankyti, sužinoti informacijos, pasidžiaugti šiais neribotais puslapiais ir prisidėti savo informacija bei kūryba.

Gražina Kriaučiūnienė

Amerikos lietuvis.

“Supraskite, kad prieš tryliką metų aš buvau pakankamai jauna, ir po pirmųjų dviejų kelionių (į Lietuvą) pakankamai išgaudinta”, sakė R. Dapkutė.

Ji pripažino, jog jai pačiai yra keista, kad tuomet jai buvo duotas leidimas Lietuvoje gyventi 10 mėnesių, nors prieš tai ji buvo su laikyta bandant be leidimo išvykti iš Vilniaus ir už tai, kad į Lietuvą buvo bandyta įvežti nemažai religinės literatūros. Ji teigė niekaip negalinti to paaiškinti.

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Dėl panašumo

Kai iš visų Velykų linksmybių lieka tik pintinėse gražiai dūlėjantys margučiai ir senų laikraščių šūnyse bebaigia skęsti sveikinimo atvirukai, imi dairytis ir ieškoti to, kas neleis taip greitai, taip lengvai išsiskirti su Velykomis. Kur sulaukyti savo žvilgsnį?

Galbūt tokio rūpesčio vedini šį penktąjį Velykų sekmadienį Evangelijos laikrodį pasukame atgal. Užut toliau stebėjosi prisikėlusio Jėzaus pasirodymais apaštalams, vėl sugrįžtame prie Paskutinės vakarienės stalo. Viskas tarytum kartojasi iš naujo. Mokytojas yra pakeliui į savo kančią ir mirtį. Surinkęs mokinius taria jiems atsiveikinimo žodžius. Visa jo kalba mirties išvakarėse suksis apie du dalykus: Žmogaus Sūnaus iškeliavimą ir naująjį meilės įsakymą, kurį mokytojas atsiveikindamas palieka savo mokiniams.

Romantikos čia nedaug. Jėzus prie stalo nuolat primins, kad jo laikas suskaičiuotas. Virš Paskutinės vakarienės kambario iškilęs kryžiaus siluetas. Evangelistas Jonas tai pavadina Tėvo šlovės valanda, į kurią vedė visi keliai nuo Betliejaus ir Nazareto. Šlovės? Ar mums apsvėstų liežuvio kieno nors smurtine mirtimi skelbti Dievo šlovę? Jėzus anaipol nėra išpūdingos didvyriškos mirties mokytojas. Jo agonija ant Kalvarijos kalno bus vieniša ir skaudi. Pakilęs nuo vakarienės stalo Sūnus nepasiima savo dievytės dokumentų. Jis kops į mirties kalną tuščiomis rankomis. Jo malda Alyvų sode neišklausyta, jo mokiniai išsigandę pasitraukę arba tapo išdavikais, jo Tėvas danguje tyli. Paskutinis Sūnaus meilės žodis išreikiamas į tuštumą ir tylą.

Kodėl krikščionių Bažnyčia nuo pirmųjų dienų pasirinko šią pralaimėjimo ir žlugimo istoriją, kad atrastų joje didžiausios Dievo šlovės ir didžiausios meilės ženklą? Ant kryžiaus mirštantis Sūnus myli Tėvą, ir Tėvas atsako jam tuo pačiu. Paskutinis meilės žodis Kalvarijos kalne pakeičia Jėzaus veidą: kenčiantis Dievo tarnas, kuris pranašui Izaijai nebuvo "nei patrauklus, nei gražus", nuo kryžiaus ims spindėti dieviška šlovė. Sūnui dovanojamas Tėvo paveikslas ir panašumas.

Mes niekada gerai nesuvoksimė, kas iš tiesų įvyko "trečiają dieną" po Jėzaus mirties, jei šioje istorijoje pamiršime žodį "meilė". Ne vien tą meilę, kurią Jėzus rodė žmonėms juos gydymas, maitindamas ir mokydamas. Prisikėlimas pirmiausia yra Tėvo ir Sūnaus meilės vaisius, nes meilė gimdo ir augina. Visas Jėzaus gyvenimas evangelijoje atsiskleidžia kaip nuolatinis šauksmas "Abba - Tėve!", iš kurio ateina ir kryžius, ir Velykų rytas.

Naujasis Testamentas, ragindamas sekti prikeltu ir pašlovintu Jėzumi, nekalba apie kultūringą, dvasingą, religingą žmogų. Evangelijose su didele aistra skelbiamas naujas žmogus, kurį gimdo Jėzaus mirties ir prisikėlimo tikrovė. Tėvo ir Sūnaus meilės ryšys. Šis naujas žmogus – krikščionis, Kristaus mokinys, iš savo aplinkos skirsis ne pamaldžia veido išraiška ar dieviškųjų mokslų išmanymu. Krikščionio ir Prisikėlimo žmogaus pašaukimą jis liudys savo santykiu su kitais žmonėmis: "Iš to visi pažins, kad esate mano mokiniai, jei mylėsite vieni kitus".

Meilė suteikė Sūnui panašumą į Tėvą. Mes vienas kitą mylėdami tampame Sūnaus mokiniais. Banalu? Ko gero, tačiau tik tiek iš tiesų telieka, kai nutyla aleliuja.

EKOLOGIJA ir RELIGIJA – asyžietiškojo požiūrio ilgesys

"Taigi mes išklydome iš tiesos kelio, mums nešvietė teisybės šviesa ir pažinimo saulė mums neužtekėjo" (Išminties knyga 5, 7)

Alis Balbierius

Visuotinės ekologizacijos būtinybė

Ižengiant į trečiąjį tūkstantmetį, kuris žmonijai gali būti ir paskutinis, kaip niekad istorijoje tapo aktuali visos žmonijos dvasinės ir materialinės veiklos ekologizacija. Tai nėra kokia nors dogma ar utopija, kurią mums nori primesti ekologai, žalieji ar aplinkos apsaugos biurokratai. Smarkiai išbalansuoto, beveik pražudyto ekologine prasme pasaulio aki vaizdoje būtent visas gyvenimo sferas persmelkianti ekologizacija galbūt yra tas paskutinis šiaudas, už kurio dar galime griebtis, jeigu tikimės išsaugoti save, biosferą ir bent šokią tokią biologinę įvairovę.

Ekologizacija būtina net ir tokiose srityse, kurios iš pirmo žvilgsnio lyg ir menkai susijusios su ekologija, klasikine gamtosauga, tarša. Turiu galvoje kultūrą plačiausia prasme, daugybę žmogaus materialinio ir dvasinio gyvenimo apraiškų. Viena iš jų, suvaidinusi milžinišką reikšmę žmogaus istorijoje, yra religija. Tai labai plati sąvoka, talpinanti savyje laiką, erdvę ir istoriją – nuo pirmųjų žmonių tikiėjimų, magijos iki šių laikų eiliniam žmogui praktiškai neaprepiamos ir dažnai nesuvokiamos religijų, tikiėjimų įvairovės, taip pat jų priešpriešų bei konkurencijos. Carl Gustav Jung yra teigęs, kad "religija neginčijamai yra viena seniausių ir universaliausių žmogaus dvasinės veiklos formų".

Taip pat neginčijama, kad visos dabarties religijos išsirutuliojo iš pirmųjų žmogaus santykio su gamta – augalų ir gyvūnų įvairove, klimato reiškiniais ir kitomis, iki šiol nesuvoktomis, arba net pamirštomis, biosferos galiomis.

Šv. Pranciškų Asyžietis – ekologinis krikščionybės fenomenas

Ne vienas mąstytojas, ekologas yra teigęs, kad krikščionybė daugiau ar mažiau kalta dėl šių dienų ekologinės krizės. Šis teiginys turi skaudžios ir istorinės, ir ideologinės tiesos.

Kadaise žmogus, kuris su dievino gamta, nesijautė pasaulio viešpačiu, o gyveno tuo pačiu rimtu kaip ir gamta. Vėliau panteizmą išstūmė žmogiškų, tačiau dar labai susijusių su gamta dievų panteonas, labiausiai ryškus Senovės Graikijoje. Dar vėliau, išgalėjus krikščionybei, liko vienintelis dievas, o žmogus įtikėjo, kad jis sukurtas pagal paties Dievo atvaizdą. Taip žmogus tapo Dievu, o Dievas tapo panašus į žmogų. Toks žmogus-Dievas iškilo virš visų neva "žemesniųjų", t.y. neturinčių sielos, gyvųjų žemės būtybių. Ši krikščionybės nuostata iš tiesų padėjo išgalėti grobuoniškam požiūriui į gyvųjų ir negyvųjų gamtos turtų naudojimą, kol neišaušo pirmasis istorijoje gamtosaugos amžius – XX amžius.

Kaip išimti krikščionybės is-

torijoje, kuri per ilgą laiką įtvirtino vienpusišką antropocentrinę etiką ir požiūrį į žmogų kaip į gyvųjų ir negyvųjų Žemės turtų valdovą, regime Šv. Pranciškų Asyžiečio fenomeną.

Dar šeštajame dešimtmetyje ekologas L. White Šv. Pranciškų Asyžietį įvardino kaip vieną iš didžiausių Vakarų istorijoje dvasios revoliucionierių. Ekologus domina jo išskirtinė meilė ir pagarba gamtos gyvybės formoms, kuri labai artima panteizmui arba pagonybei. Šia prasme Šv. Pranciškų Asyžietis buvo savotiškas krikščionis-panteistas. Vos prabėgus dvejiems metams po jo mirties (1226 m.) jis buvo paskelbtas šventuoju. Tai – anų laikų duoklė jo unikaliam asmenybei, visiškai savęs atsižadėjimui ir pasiaukojimui, neturto ir skaidraus tikiėjimo principams. Taip pat savaime aišku, kad tais laikais jis negalėjo tapti šventuoju vien tik už išskirtinę pagarbą gamtai. Turėjo prabėgti daug šimtmečių, kol garsusis Asyžiaus neturtėlis tapo "dangiškuoju gamtos apsaugos globėju visiems laikams". Ir tai buvo padaryta vos "vakar" – 1980 metų balandžio 6-ąją, Velykų sekmadienį.

Krikščionybės ekologinio fenomeno – Šv. Pranciškų Asyžiečio paskelbimą gamtos apsaugos globėju inicijavo pasaulio šviesuomenė, įvairios tarptautinės ir ekologinės organizacijos, ypač – "Planing Environmental and Ecological Institute of Quality Life", tačiau esminis paskatas buvo vis dėlto aki vaizdžiai grėsmingėjanti planetos gamtos būklė, rimtas rūpestis dėl žmonijos ir Žemės išlikimo. Ekologine prasme Asyžiečio fenomenas yra autoritetas ne tik krikščionims, bet ir daugybei kitų tikiėjimų ar net ateistinių požiūrių žmonėms.

Ekologijos ir religijos sankirtos

Septintame-aštuntame dešimtmetyje susiformavo nauja tyrimų sritis – religijos ekologija. Pirmiausia norima išsiaiškinti, kokią įtaką gamta ir jos reiškiniai turėjo įvairiausių religijų atsiradimui ir jų raidai žmonijos istorijoje. Į pasaulio religijas bandoma pažvelgti pirmiausia per šiuolaikinės ekologijos, gamtosaugos sampratą. Ypač ekologus domina primityviosios religijos. Galbūt kaip tik religijų aušroje paslėptas raktas, galintis atrakinti duris į šių dienų ekologijos krizių sprendimą?

Šiandien be išlygų konstatuojama, kad ekologinė krizė pirmiausia susijusi su antropologine krize – žmogiškumo nykimu žmoguje. Kalbama apskritai apie dar vieną naują globalinę problemą – visos žmonijos ir žmogaus dvasinę krizę. Tikimasi, kad pasaulio religijos, pakoregavusios savo ideologijas ekologijos ir gamtos apsaugos link, gali padėti spręsti dalį problemų, susijusių su ekologijos ir dvasine krize.

Religijų atsiradimas, jų poveikis žmogui slepia dar daug neįsprendtų dalykų. Regis, pasaulis yra kur kas mažiau pažinus negu atrodo žmogui, apsiginklavusiam šiuolaikinėmis technologijomis, kurios, deja, dažnai mus vis labiau tolina ne tik nuo savo gamtinių šaknų, bet ir nuo savos psichofizinės prigimties. Vakaruose didelis dėmesys skiriamas psichoterapiniam religijos poveikiui, jos įtakai žmogaus ekologijai apskritai. Tiriama religinių ritualų poveikis žmogaus organizmui, bioritmų sinchronizacijai. Pasak psichoterapijos klasiko C. G. Jungo, žmogaus sąmonėje glūdi griauančios jėgos, o religiniai ritualai, religinis išgyvenimas daug amžių slopina tą mūmę slypintį, (nukelta į 7 psl.)

Šilutė

A. Balbieriaus nuotr.

Modernybė - vakar, šiandien ir rytoj

MARSHALL BERMAN

2

(pradžią praeitame nr.)

Taigi "Komunizmo manifeste" matome, kad revoliucinis dinamizmas, kuris nuvers buržuaziją, gimsta iš tos pačios buržuazijos giliausių impulsų ir poreikių:

"Buržuazija negali gyvuoti nuolatos nerevoliucionuodama gamybos instrumentų, o su jais ir gamybinių santykių ir visų visuomenės santykių... Buržuazinę epochą nuo visų kitų epochų skiria nuolatinis gamybos revoliucionalizavimas, nenutrūkstamas socialinių santykių drumstimas ir amžinas neužtikrintumas bei aktyvumas".

Galbūt tai pati autoritetingiausia moderniojo pasaulio vizija – pasaulio, kuris nuo Markso iki mūsų laikų pagimdė stublinančią daugybę modernių judėjimų. Štai kaip skleidžiasi ši vizija:

"Visi nusistovėję, sustingę santykiai sluote nušluojami kartu su visais senais ir gerbtiniais prietaisais bei nuomonėmis; visi nauji pasensta dar nespėję nusistovėti. Viskas, kas tvirta, ištirpsta ore, viskas, kas šventa, praranda šventumą, ir žmonės galiausiai priversti akis į akį susidurti su [...] realiomis savo gyvenimo sąlygomis ir realiais savo santykiais su kitais žmonėmis".

Taigi dialektinis modernybės judesys ironiškai atsigręžia prieš savo pirminį judintoją – buržuaziją. Tačiau judėjimas čia gali ir nesustoti: galų gale visi modernūs judėjimai yra pagauti toje pačioje orbitoje – įskaitant ir paties Markso. Tarkime, kaip kad manė Marksas, visos buržuazinės formos sunyks, ir valdžion išvers komunistinis judėjimas: kas gali garantuoti, kad šios naujos socialinės formos neištiks toks pat likimas ir ji neištirs modernybės

ore? Marksas suprato šį klausimą ir bandė pateikti atsakymą. Tačiau vėliau iš aiškių modernizmo ypatybių yra ta, kad šie klausimai dar ilgai aidi ore po to, kai jų kėlėjai ir šių atsakymai seniai paliko gyvenimo sceną.

Jeigu persikelsime ketvirtį amžiaus anksčiau, pas Nietzsche'į 1880-uosius, atrasime labai skirtingus prietarų, nuomonių ir vilčių, tačiau stulbinamai panašius modernaus gyvenimo pajautą ir balsą. Nietzsche, kaip ir Marksui, modernios istorijos srovės buvo ironiškos ir dialektiškos – iš čia krikščioniški sielos vienybės idealai ir valia tiesai, kurie išsprogino pačią krikščionybę. Rezultatas buvo traumiški įvykiai, kuriuos Nietzsche pavadino "Dievo mirtimi" ir "nihilizmo pergale". Moderni žmonija pasijuto visiškai praradusi vertybių sistemą, ir kartu jai atsivėrė daugybė galimybių. Nietzsche'is "Anapus gėrio ir blogio" (1882), kaip ir pas Marksą, atrandame pasaulį, kuriame viskas viskam prieštarauja:

"Šiais lemiamaiais istorijos momentais pasirodo priešingi, bet dažnai viens su kitu susipynę: didingas, įvairialypis, džiungliškas augimas, veržimasis – tarytum koks tropikų viesulas plėtos grumtynėse, ir milžiniškas naikinimas bei savigriova. Jie tarytum du vienas kitam žvėriškai priešiški egoizmai, sproginėjantys, kovojantys vienas su kitu dėl saulės ir šviesos, negalintys sustoti, surasti savo ribas ir nors kiek sveiko proto savo sąžinėje".

Tokiais laikais kaip šie "individas išdrįsta save individualizuoti". Tiek daug kelių atsiveria nuo šio momento. Kaip modernūs vyrai ir moterys gali susidoroti su "viskuo"? Nietzsche pabrėžia, kad yra daugybė vidutinių, kurios modernaus gyvenimo chaosą bando įveikti atsisakydamos gyvenimo:

"Tapti vidutinybe yra vienintelė moralinė nuostata, kuri ką nors reiskia".

Kitas moderniojo žmogaus tipas metasi į praeities parodijas: jam "reikia istorijos, nes ši yra drabužių spinta, kur laikomi visi kostiumai. Jis pastebi, kad nė vienas iš jų jam netinka" – nei pirmąsias, nei klasikines, nei viduramžiškas, nei rytietiškas, -

"todėl jis nesiliauja juos matavęsis", negalėdamas susitaikyti su tuo, kad modernus žmogus "niekada negali atrodyti gerai apsi- rengęs", nes moderniais laikais jam tobulai netinka nė vienas socialinis vaidmuo. Paties Nietzsche'is nuostata buvo priimti šiuos visus kostiumus su džiaugsmu: "Mes, modernieji, mes pusiau barbarai. Mes laimingiausi tik tuomet, kai esame pačiam pavojui. Vienintelis stimulus, kuris dar mus jaudina – tai, kas neišmatuojama, begalybė". Ir vis dėlto Nietzsche nenori amžinai gyventi šio pavojaus akivaizdoje. Su įkarščiu, kaip ir Marksas, jis gina savo tikiėjimą naujojo tipo žmogumi – "rytojaus žmogumi", kuris, "stovėdamas opozicijoje šiandienai", turės pakankamai drąsos ir vaizduotės "sukurti naujas vertybes", kuriomis vadovavosi amžinoje nežinomybėje gyvenantys modernieji vyrai ir moterys.

Markso ir Nietzsche'is balsai dalijasi ir išsiskiria ne tik savo kvapą gniaužiančiu minties lėksmu, vibruojančia energija, turtinga vaizduote, bet ir greitais bei drastiškais tono ir moduliacijos pokyčiais; pasiryžimu atsikurti prieš save, klausti ir neigti viską, kas jau buvo pasakyta; galimybė transformuoti save į daugybę harmoningų arba disonuojančių balsų; pagauti ir išreikšti pasaulį, kuriame viskas viskam prieštarauja ir "viskas, kas tvirta, ištirpsta ore". Šiuose balsuose tuo pat metu rezonuoja savęs atradimas ir pašiepimas, pasitenkinimas savimi ir abejonės savo jėgomis. Tai balsai, žinantys, kas yra skausmas ir baimė, bet tikintys savo galia prasiveržti. Jie ironiškai ir prieštarīgi, polifoniškai ir dialektiškai, smerkiantys modernų gyvenimą dėl tų vertybių, kurias sukūrė pati modernybė, besiviliantys – dažnai be jokio pagrindo, kad ateities modernybės užgydys tas žaizdas, nuo kurių šiandien kenčia modernieji vyrai ir moterys. Vieni didieji XIX amžiaus modernistai – tokie įvairūs mąstytojai kaip Marx, Kierkegaard, Whitman, Ibsen, Baudelaire, Melville, Carlyle, Stinner, Rimbaud, Strindberg, Dostojevskij ir daugelis kitų – kalbėjo šiais ritmais ir šiuo diapozonu.

Vertė Tomas Balkelis
(pabaiga)

■ **Didžiosios Britanijos Tarp-tautinis strateginių tyrimų insti-tutas** paskelbė kasmetinį pranešimą apie pagrindines politines kryptis. "Strateginė apžvalga 1999 – 2000 m." Jame teigia-ma, kad V. Putin šiuo metu yra Vakarams priimtiniusias Rusi-jos vadovas iš visų buvusių kan-didatų. Ten nurodoma, kad V. Putin paveldėjo silpną Rusijos demokratiją, politiškai apatiškus gyventojus, kriminalizuotą ekonomiką, korupciją, biurokra-tizmą, supuvusią bankų sistemą. Šiomis sąlygomis, pasak pranešimo autorių, jėgos, kuri gali tu-rėti šansą įveikti korupciją ir or-ganizuotą nusikalstamumą, rei-kia ieškoti tik buvusiam KGB. Kaip Rusijos susierzinimą ke-liantį klausimą pranešimo auto-riai išskiria Baltijos valstybių narystės NATO problema. Va-karams bus sunku nepriimti šių valstybių, jeigu jos atitiks būti-nus kriterijus. Taip pasielgti bū-tų dar sunkiau, jeigu dar prieš Baltijos valstybes į NATO būtų priimtos mažiau pasiruošusios Balkanų šalys. Viena aišku: į Baltijos valstybių priėmimą Ru-sija atsakys JAV interesų torpe-davimu bet kuriame regione, kur tik tai bus įmanoma.

■ **Pasibaigusiam Europos Sąjungos (ES) užsienio reikalų ministrų susitikime** Azoruose Prancūzija ir Vokietija sakė, jog ruošiantis didžiausiai ES istori-joje plėtrai, nepakaks reformų, dėl kurių turėtų būti susitarta iki šių metų pabaigos. Prancūzija ir Vokietija sakė prisijungiančios prie daugumos savo partnerių, pasisakančių už toliau siekian-čias reformas. ES, vedanti na-rystės derybas su 12 kandidačių, planuoja iki metų pabaigos su-sitarti kaip reformuoti instituci-jas, kad išaugus narių skaičiui, būtų išvengta sprendimų priė-mimo paralyžiaus. ES žada, jog bus įvykdytos reformos, leisian-čios priimti naujas nares iki 2003 m. sausio 1 d. Prancūzija, Vokietija, Italija, Belgija, Liuk-semburgas ir Nyderlandai pasi-sako už gilesnes reformas nei planuojama, o joms pritaria Is-panija, Graikija ir Portugalija. Tačiau "euroskeptiškesnės" ša-lys, įskaitant D. Britaniją, Da-niją ir Švediją, priešinas tokiai minčiai.

Lietuvos Prezidento metinis pranešimas,

skaitytas š.m. balandžio 20 d. Lietuvos Seime

(pradžia Nr. 18)

Šiandien turime imtis per-mainų, kad padėtume kaimo jaunimui išsiveržti iš uždaro ne-vilties rato. Privalome jam su-teikti kokybišką bendrąją išsi-lavinimą, pasiūlyti naujų specia-lybių kaimo profesinėse mokyk-lose, atverti aukštųjų mokyklų duris. Matau, kad ta linkme jau pajudėta.

Lietuvai reikia tolesnės švieti-mo ir mokslo reformos. Nauja politika turi pagaliau užtikrinti ir švietimo prioritetą, ir kur kas glaudesnę mokyklų ryšį su visuomene, racionalesnį švieti-mo reikalų tvarkymą. Mūsų uždavinys - siekti, kad kuo daugiau jaunimo baigtų vidurines bei profesines mokyklas, studi-juotų kolegijose ir universite-tuose, kad Lietuvos jaunimo įgyjamas išsilavinimas atitiktų šiuolaikinius reikalavimus.

Vis dėlto didelį nerimą kelia mūsų mokyklų aprūpinimas. Taip, valstybės biudžetas pati-ria rimtų sunkumų. Bet nėra normalu, kai nutrūksta va-dovėlių leidybos finansavimas, kai keleriems metams sustoja mokyklų kompiuterizavimo programa. Šioje srityje esame ypatingai atsilikę: vienu kom-piuteriu mūsų mokyklose nau-dojasi daugiau nei 70 mokinių. Vakarų Europos kraštai čia mus lenkia dešimčia kartų, kelis kar-tus - Estija ir Latvija.

Švietimo ir mokslo ministe-rija, pasitelkusi į pagalbą pri-vačias bendroves, šiandien mė-gina spartinti mokyklų kompiu-terizavimą. Tai teisingas kelias. Tačiau manau, kad informacinės visuomenės kūrimas - naciona-linės svarbos reikalas, kuriam šiuo metu būtinas daug dides-nis Vyriausybės ir Seimo dėme-sys.

Svarbus vaidmuo šioje srityje turėtų tekti Lietuvos bibliote-koms. Palaipsniui įgyvendin-dami jau parengtą bibliotekų modernizavimo programą, tu-rime jas paversti šiuolaikiniais informacijos centrais. Esu įsi-tikinęs, kad Lietuvos galia lems stiprūs universitetai ir stiprios kolegijos. Tačiau šios mokyklos stiprės tik konkuruodamos, tik efektyviai tvarkomos, tik atsivėrusios Lietuvos visuomenės ir ūkio reikmėms.

Manau, kad šia kryptimi mūsų mokyklas pastūmės šiemet pri-mtas Aukštojo mokslo įstaty-mas. Jis duoda galimybę Švie-timo ir mokslo ministerijai kar-

tu su mokyklomis imtis naujos politikos: nusistatyti aiškius pri-oritetus pagal tautos kultūros ir šalies ūkio poreikius; pereiti nuo savaiminio institucijų rėmimo prie konkuruojančių mokslo ir studijų programų finansavimo.

Manau, kad vienas šios politi-kos uždavinių - ugdyti jaunus, tarptautinę konkurenciją išlaiky-ti galinčius Lietuvos moksli-ninkus.

Mūsų ateitis - besimokanti visuomenė. Jai tarnauja nuola-tinio suaugusiųjų mokymosi sis-tema, kuri dabarties pasaulyje vis labiau remiasi kompiuteri-nio nuotolinio mokymosi tink-lu. Manau, kad tokią sistemą daug kryptingiau turime plėtoti šiandien.

Kintančiame pasaulyje mums reikia vis naujo kultūrinio, eko-nominio ir politinio raštingumo. Švietimo sistema privalo į šį po-reikį atsakyti.

Visuomenės ateiviai tarnaus ir šiuo metu Vyriausybės rengia-mą pensijų sistemos reforma. Kuriama trijų pakopų pensijų sistema leis žmonėms užsiti-krinti saugesnę senatvę. Būsimi kaupiamieji pensijų fondai iš-plės šalies kapitalo rinką.

Šiuo metu baigiama tobulinti dabarties visuomenei itin svar-bi Skurdo mažinimo strategija. Ją turime įgyvendinti, kad pa-lengvintume daugiau nei 600 tūkstančių skurstančių žmonių dalią. Suprantu, kad daugelio joms numatytų darbų dėl laiko ir lėšų stokos nesugebės nuveikti esamoji Vyriausybė. Tačiau ti-kiuosi, kad pagrindiniai siūly-mai, kaip sumažinti Lietuvos žmonių skurdą, ras atgarsį par-tijų rinkimų programose.

Be išlygų pritariu vienai svar-biausių šios strategijos nuostatų: žmones slegiančią skurdo naš-tą galime palengvinti tik bendro-mis pačių skurstančiųjų, val-džios, privačių įmonių, nevy-riausybinių organizacijų bei re-liginių bendruomenių pastango-mis.

Lankydamasis Utenoje dar kartą įsitikinau, kad taip veik-dami jau šiandien galime page-rinti žmonių socialinę padėtį. Aktyvios Utenos nevyriausy-binės organizacijos, labdaringos įmonės ir verslininkai, savi-valdybė bei Bažnyčia bendro-mis jėgomis sugeba pasirūpinti rajono žmonėmis, kuriems rei-kia globos.

Esame piliečių bendruomenė - galime ir turime gyventi padė-

Kaunas, Vilniaus gatvė

A. Balbieriaus nuotr.

dami vienas kitam. Tikiuosi, kad vietos bendruomenių soli-darumo ir filantropijos tradici-jas stiprins naujosios Lietuvos savivaldybės. Tačiau savo dar-bą šioje srityje turėtų nuveikti ir Vyriausybė bei Seimas.

Jūsų, gerbiamieji Seimo na-riai, dėmesį norėčiau atkreipti į jau septintąjį Labdaros ir para-mos įstatymo projektą, kurio se-niai laukia visuomenė, bet dėl kurio vis dar nepajėgia ap-sispręsti Vyriausybė. Noriu pa-stebėti, kad vien pernai, net esant ypač sunkioms ūkio są-lygomis, Lietuvos įmonės ir as-menys suteikė beveik 50 mili-jonų litų vertės labdaros. Ar ver-slo parama žmonėms nebūtų kur kas didesnė, jei labdarinę veik-lą skatintų subalansuotos mo-kesčių lengvatos, jei būtų panai-joints biurokratinės kliūtys lab-darai teikti?

Manau, kad biurokratinė iner-cija, skaidrių finansavimo prin-cipų stoka gerokai lėtina sveika-tos apsaugos pertvarką. Ar svei-katos priežiūros reforma netu-rėtų šiandien aiškiau orientuo-tis į paslaugų kokybę ir jų pri-ėinamumą? Ar ne laikas svei-katos draudimo sistemą padary-ti realiai veikiančią; įgyvendinti įstatymais užtikrintą piliečio teisę pasirinkti bet kurį gydy-toją, bet kurią - valstybinę ar privačią - sveikatos priežiūros įstaigą?

Visuomenė vis dar pasigenda išsamesnės informacijos apie vykstančias sveikatos priežiūros reformas, teikiamas medicinos paslaugas, jų kokybę ir kainą. Metas susirūpinti tuo, kad vis daugėja žmonių, sergančių dėl sunkių gyvenimo sąlygų. Todėl sveikatos priežiūros reforma ne-gali atitrūkti nuo gyvenimo tik-rovės. Ją šiandien reikia derinti su socialine politika. Keisdami

sistemą, privalome atsižvelgti į labiausiai socialiai pažeidžiamų gyventojų grupių interesus.

Vykdomė nemaža strateginių krašto reformų. Jos ilgalaikės ir sudėtingos. Tačiau jos nesutei-kia mums teisės nekreipti dėme-sio į skaudžias šiandienos prob-lemas, atidėlioti jų sprendimo.

Negalime tolimos ateities pa-žadais nuolat dangstyti politinės valios stokos, nesugebėjimo ra-cionaliai ir sąžiningai tvarkytis čia ir dabar.

Naują politiką suprantu ir kaip naują vadybą - atsakingą ir efek-tyvų viešųjų reikalų tvarkymą. Tokio tvarkymosi sąlyga - na-cionalinio biudžeto reforma. Pagaliau privalome nuosekliai pereiti prie išties programinio ir skaidraus biudžeto. Jį turime pagrįsti strateginio planavimo principais ir aiškiai orientuoti į visuomenės raidos prioritetus. Tikiuosi, kad Vyriausybės pra-dėtos šios srities reformos neleis pasikartoti pastarųjų metų biu-džeto sudarymo ir įgyvendinimo nesėkmėms.

Šiandien išaugusios valstybės skolos rodo ir prastą valstybės išdo valdymą. Manau, kad lai-kas išdo instituciją padaryti la-biau savarankišką. Ji turėtų dirbti ne pagal politikų užgaidas, bet remdamasi įteisinta savo veik-lo tvarka, patvirtintais asig-navimais ir skolos limitais. Vals-tybės gyvenime reiktų visam lai-kui atsisakyti plikbajoriško lėšų švaistymo, imtis ūkiškumo. Juk nepakankamai taupiai naudo-jame pinigų net ten, kur jų la-biausiai trūksta: švietimo, socia-linės bei sveikatos apsaugos sri-tyse.

Stebiu "Saulėlydžio" komisi-jos veiklą. Tikiuosi, kad paga-liau bus padaryti konkretūs ir valingi sprendimai, kad šie sprendimai realiai sumažins ir

biurokratijos galia, ir jos išlaiky-mo išlaidas. Manau, kad vyk-dant valdymo reformas turėtų būti pasirūpinta ir teisingesniu valstybės tarnautojų darbo ap-mokėjimu.

Valdžios institucijose ir valsty-bės įmonėse privalo veikti išties savarankiška vidinio audito sis-tema. Užtikrinti jos efektyvų darbą - tiesioginė šių instituci-jų vadovų pareiga. Visuomenei brangiai kainuojanti pareigūnų neūkiškumą ar aplaidumą tu-rime vertinti kaip nusikaltimą ir už tai reikalauti asmeninės at-sakomybės.

Šiandien žmonės pagrįstai pik-tinasi, kad daug žalos valstybei padarę sprendimai lieka teisiš-kai neįvertinti, veiksmai - neiš-aiškinti, juos atlikę asmenys - nenubausti. Tokia praktika ne-turi tęstis. Tikiuosi, kad ūkinių nusikaltimų prevencijos dar atidžiau imsis Valstybės kon-trolė, o šių nusikaltimų tyrimo - Generalinė prokuratūra.

Nežabojama korupcija tampa nacionalinio saugumo prob-lema. Tai rimta valstybės liga. Dėl jos prarandamos didelės biudžeto lėšos, pakertamas pi-liečių pasitikėjimas valstybe. Kad ir pavėlavę, turime grum-tis su korupcija ir savivaldybėse, ir aukščiausiose valdžios insti-tucijose. Ar nereikėtų pradėti nuo paprastų klausimų, kurie, manau, kyla daugeliui žmonių? Pavyzdžiui, kodėl kai kurios savivaldybės kurą pastatų šil-dymui perkasi tuomet, kai jo kainos didžiausios? Kodėl iki šiolei nebaigtos kompiuterizuoti Lietuvos muitinės?

Viešųjų ir privačių interesų konfliktai tapo Lietuvos kas-dienybės, o šią sritį reguliuoti turintis įstatymas, deja, realiai neveikia. Pernai, siekdamas

(nukelta į 6 psl.)

Vidinis meilės balsas

HENRY NOUWEN

1

Pasitikėk vienybės vieta

Tu esi pašauktas apsigyventi naujoje vietoje, anapus savo emocijų, aistrų ir jausmų. Kol gyvensi tarp savo emocijų, aistrų ir jausmų, tol patirsi vienišumą, pavydą, pyktį, pagiežą ir net įniršį, nes tokios būna savaiminės atstumtojo ir apleistojo reak-cijos.

Turi pasitikėti, kad yra kita vieta, kur kviečia tavo dvasiniai vadovai ir kur gali būti saugus. Galbūt klaidinga manyti, kad ši vieta yra anapus emocijų, aistrų ir jausmų. Anapus galėtų reikšti, kad ten nėra šių žmogiškų pojūčių. Bet verčiau pamėgink galvoti apie šią vietą kaip apie savo būties esmę - savo širdį, kur visus žmogiškus jausmus drauge laiko tiesa. Iš šios vietos gali kilti tei-singų jausmų, minčių ir veiksmų.

Visai suprantama, kad prisibijai šios vietos. Tu taip mažai ži-nai apie ją. Ji tau yra blykstelėjusi, keliskart netgi esi joje buvęs, tačiau didžiąją gyvenimo dalį gyvenai tarp savo emocijų, aistrų ir jausmų, ieškodamas juose vidinės ramybės ir džiaugsmo.

Taip pat tu dar nevisiškai pripažinai, kad toje vietoje gyvena Dievas ir tave palaiko. Baiminiesi, kad ši vieta iš tikro yra pra-gyja, kur prarasi visa, ką turi ir kas esi. Nebijok. Pasitikėk, kad gy-vybės Dievas nori tave apglėbti ir tikrai apsaugoti. Laikyk ją vienybės vieta, kur gali tapti vientisas. Dabar patiri vidinį dvi-lypumą: tavo emocijos, aistros ir jausmai atrodo atsieti nuo šir-dies. Tavo kūno poreikiai tarsi atsiskyrę nuo giliojo "aš". Tavo mintys ir svajonės atrodo atsiskyrusios nuo tavo dvasinio ilgesio.

Tu esi pašauktas tapti vientisas. Tokia yra geroji naujiena apie įsikūnijimą. Žodis tampa kūnu, ir taip atsiranda nauja vieta, kur gali gyventi visa, kas iš tavęs, ir visa, kas iš Dievo. Kada atrasi šią vienybę, būsi tikrai laisvas.

Leisk savy liūtui atsigulti šalia ėriuoko

Tavyje yra ir liūtas, ir ėriuokas. Dvasinė branda yra leisti ėriu-kui ir liūtui atsigulti vienam šalia kito. Tavasis liūtas yra tavo su-brendęs agresyvusis "aš". Tai turintis sprendimo galią iniciatyvu-sis "aš". Tačiau yra ir tavo bailusis pažeidžiamas ėriuokas, tavo dalis, kuriai reikia meilės, paramos, sutvirtinimo ir ugdymo.

Jei rūpinsiesi tik savo liūtu, pasijusi persitampęs ir išsekęs. Kada kreipsi dėmesį tik į savo ėriuoką, lengvai tapsi savo poreikio patir-ti kitų žmonių dėmesį auka. Dvasinio gyvenimo menas yra visiškai pripažinti savyje ir liūtą, ir ėriuoką. Tada gali veikti ryžtingai, neatsižadėdamas savo sugebėjimų vadovauti.

Tavo kaip Dievo vaiko tapatybės raida jokiū būdu nereiškia sa-vo pareigų apleidimo. Kaip ir pripažinti savo suaugusįjį "aš" jo-kiu būdu nereiškia, kad negali vis labiau tapti Dievo vaiku. Iš tie-sų yra atvirkščiai. Kuo labiau jausiesi saugus Dievo vaikas, tuo drąsiau pripažinsi savo kaip atsakingo žmogaus misiją pasaulyje. Ir kuo labiau pripažinsi, kad Dievas turi atlikti išskirtinę už-duotį, tuo labiau atsiversi, kad būtų patenkinti tavo giliausi porei-kiai.

Taikos karalystė, kurią Jėzus atėjo įkurti, prasideda, kai tavo liūtas ir tavo ėriuokas gali laisvai ir be baimės atsigulti vienas ša-lia kito.

Venk bet kokių savęs neigimo formų

Turi liautis ne tik kaltinęs kitus, bet ir kaltinęs save. Tu linksti kaltinti save už sunkumus, kuriuos patiri bendraudamas. Tačiau savęs kaltinimas nėra nuolankumo forma. Tai savęs atmetimo for-

ma, kuria tu nusisuki nuo savo gerumo ir grožio arba juos kalti-ni.

Kai draugystė nepažysta, kai žodis nėra priimamas, kai meilės gestas neįvertinamas, nekaltink dėl to savęs. Tai ir neteisinga, ir sužeidžia. Kiekvienąsyk, kai atmeti save, tu idealizuoji kitus. Tu panori būti su tais, kuriuos laikai geresniais, stipresniais, pro-tingesniais, gabesniais už save. Šitaip tampi emociškai priklausomas ir priversti kitus pasijusti nepajėgiais patenkinti tavo lūkesčių, stumi juos atsitraukti nuo tavęs. Tada tu dar labiau kaltini save ir įsisuki į pavojingą savęs atmetimo ir priklausomybės sūkurį.

Venk visų savęs neigimo formų. Žinok savo trūkumus, tačiau pripažink ir savo išskirtinius gabumus ir todėl gyvenk kaip lygus su lygiais. Šitaip išsivaduos iš savo liguistų ir savininkiškų po-reikių, gebėsi skleisti tikrą meilę ir draugystę.

Paimk savo kryžių

Tavo skausmas gilus ir jis paprastai nepasitrauks. Jis yra išskir-tinai tavo, nes susijęs su keliomis tavo vaikystės patirtimis. Tu pašauktas sugrąžinti šį skausmą namo.

Kol tavo pažeista dalis liks svetima tavajam suaugusiam "aš", tol tavo skausmas žeis ir tave, ir kitus. Taip, turi įtraukti tą skausmą į savąjį "aš" ir leisti, kad jis neštų vaisius tavo ir kitų širdyje.

Apie tai kalba Jėzus, kai prašo imti savo kryžių. Jis drąsina pripažinti ir priglauti savo išskirtinį kentėjimą, ir pasitikėti, kad per jį eina tavo kelias į išgelbėjimą. Imti savo kryžių pirmiausia reiškia susidraugauti su savo žaizdomis ir leisti joms atskleisti tau tiesą apie tave patį.

Pasaulyje yra didžiulis skausmas ir kančia. Tačiau sunkiausiai pakeliamas skausmas yra tavasis. Kai būsi paėmęs šį kryžių, ga-lėsi aiškiai matyti kryžius, kuriuos nešti tenka kitiems, ir pajėgsi jiems atrasti jų pačių kelius, kaip džiaugtis, rasti ramybę ir laisvę.

(pabaiga kitame nr.)

Laiškas jauniems menininkams

Elena Urbaitis

Ištraukos iš užrašų *Observations on Contemporary Art, 1953-1993*

(pradžia praeitame "Kultūros ir meno" psl.)

* Jei drobė neištempta ant porėmio, bet pakabinta ant sienos arba įeigu ant porėmio naudojate kitokias medžiagas arba išsiverčiate visai be jo, yra įdomu.

* Mokydamiesi iš vieno paveikslo, turite nutapyti jų daugiau. Jei paveikslai turės panašumų, vadinasi, sukūrėte savo vizualinį žodyną.

* Tikėkite savo asmenine kalba tapyboje.

* Plonas dažų sluoksnis, kuris duoda gylio įspūdį, yra įdomus.

versti jį simboliu.

* Jei Jūsų darbas nėra toks stiprus kaip Jūs, turite kažką keisti.

* Kai pristatote savo darbus raštu, būkite nuoširdūs, atviri, teisingi. Nenaudokite daug abstrakcijų – geriau tiesiau ir paprasčiau. Groce Glueck ir Roberta Smith New Yorke yra tokio rašymo apie meną pavyzdžiai.

* Kuo didesni Jūsų siekliai, tuo didesnė galimybė jų neišsipildymui.

* Jei Jūs per daug galvojate, tampate neaktyvus. Tačiau Jūs

* Geriausias savo paveikslo dalis Jūs galite kopijuoti ateities darbuose.

* Jei Jūs esate impulsyvus dailininkas, dirbkite vienu prisėdimu ir sustokite. Galbūt Jūs turite nutapyti daug paveikslių, kad pasiektumėte vieną gerą darbą.

* Kartais tik dirbkite, tik tapykite – be mąstymo. Leiskite pasireikšti Jūsų intuicijai.

* Sulaužykite taisykles.

* Eksperimentavimas padeda civilizacijos vystymuisi.

* Grynoji tapyba yra freskos. Jei tapoma ant porėmių, galima

Elenos Urbaitis skulptūrų atidarymas Lietuvos Technikos bibliotekos kiemelyje 1996 m. Vilniuje

* Postmodernizmo idėja: gyvename praityje ir dabartyje. Praeities menas yra labai prieinamas. Naudoti du ar keletą stilijų viename darbe yra postmodernizmas.

* Televizijai išoriniai aspektai yra tokie aiškūs, kad juos žiūrėti yra nuobodu.

* Iki šio šimtmečio buvo pasakojama tik viename paveiksle. Nebuvo reprodukavimo ir serialų, kaip per televiziją ar video.

* Grįžkite prie tapybos vėl ir vėl. Jūs pajungiate laiką. Tapykite ir kaitaliokite tai su piešimu. Viena papildo kita.

* Kai kurie smulkūs pakeitimai darbą padaro labai geru.

* Kai baigiate bent tris paveikslius, pasidaro aišku, ką Jūs darote.

* Įkūnykite tai, kas esate Jūs.

* Kuo daugiau dirbate, tuo darbas darosi mažiau asmenišką, labiau konceptualų.

* Kai pradate nuo N10 ir prieinate N0 – tai pasiekėte labai daug. Toliau su visomis įgytomis žiniomis eikite pirmyn ir jei pasieksite N1 ar N2, bus labai gerai, genijai pasiekia N3.

* Amatiškumas šiuolaikiniame mene nėra gerai.

* Jei Jūs naudojate bet kurį istorijos tašką taip, kaip patogu Jums – tai postmodernizmo idėja.

* Jei Jūs rodote keletą istorinių stilių juos pačiu istorini ir traktuojate juos vienodai – postmodernizmas.

* Didelė idėja turi būti vystoma per daugelį darbų.

* Į objektą orientuotas menas, kaip skulptūra, sunkiai apibūdinamas konceptualiomis idėjomis.

* Disonansas – dabartinė meno istorija.

* Siurrealizmo sapnas yra universalus sapnas. Viskas turi būti parodyta ir sudramatinta. Ar tai kelia Jūsų sąmonę? Siurrealizmas turi būti naujai perteiktas *dabar*. Praeities siurrealizmas nebesėkuruoja, tačiau siurrealizmas kaip toks lieka pilnas potencijos.

* Kad simbolis būtų stiprus, turite padaryti jį objektyviu. Jei norite nupiešti sapną, reikia pa-

negalite panaikinti mąstymo. Tai yra kūrybinis kelias.

* Jei Jūs turite idėją, galbūt prireiks dešimties paveikslių, kol ją pasieksite.

* Derinti skirtingų stilių dalis yra postmodernistinė idėja.

* Kūrybinis procesas susideda iš konstrukcijos ir dekonstrukcijos. Konstrukcija sukuria vietą kažkam įvykti. Dekonstrukcija taip pat reiškia padaryti tai aiškesnį. Jūs turite turėti tam tikrą dekonstrukcijos idėją pradžioje. Konstrukcija ir dekonstrukcija kūryboje gali būti naudojamos vienu metu.

* Dabar pastebimas priešingasis monolitiniam minimalistiniam stiliui. Einama prie skirtingų technikų viename darbe sujungimo.

* Tapykite daug paveikslių ir būkite atviri, paprasti ir dramatiški savo darbo procese.

* Kurkite tapybą, kuri užgrobia Jūsų dėmesį.

* Nestabdykite agresyvių veiksmų tapybos metu. Nebijokite palikti savo poelgių žymių ant drobės. Neprievartauokite savęs ir nepertapykite į kažką kitą.

* Ką Jūs tapote dabar, idėkite visas praėjusias žinias į savo dabartinę kūrybą ir iškristalizuokite tai, ką darote dabar. Negalvokite apie tapybos kokybę, kuomet tapote dabar.

* Patys nuspręskite, ką Jums reiškia tai, ką Jūs darote. Tai nuspręskite todėl, kad galėtumėte eiti toliau. Susikaupkite ir analizuokite savo darbą. Nuolatinis naujas įvertinimas yra svarbus.

* Analizuokite svarbias darbo ypatybes: kodėl kai kurie Jūsų darbai apibūdina kūrybos periodą. Paveikslas turi išreikšti tai, dėl ko buvo kovota.

* Jei darbas tampa Jums labai brangus, pradeda valdyti Jūs, palikite jį. Rizikuokite, darykite ką nors skirtinga (ženkite per savo drobę ir nuo ten pradėkite naujai).

* Atsistatymas yra meno proceso dalis. Atsiradus atsistatymams, išnaudokite juos.

* Kai paveikslas subalansuotas – jis neveikia žiūrovo, kai išbalansuotas – Jūs pasiekiate įtampą.

apibūdinti tai kaip objektą.

* Priežastis, kodėl tapytojas pradėjo naudoti drobes, buvo ta, kad jas galima buvo lengvai perkelti.

* Keistumas mene yra lyg atarstas unikalūs garsas.

* Ar Jūs esate nepatenkintas mūsų civilizacija? Galbūt reikėtų atrasti naują ekspresionizmą ar neoromantizmą, naują šviežią požiūrį į žmogaus egzistavimo, meno ir gyvenimo sąryšį?

* Suprematizmas yra dviasnis konstruktyvizmas, panaikinas turinį.

* Marcel Duchamp, Martin Agnes, minimalizmas, "Grid", instaliacijos menas – visa tai turėkite galvoje, kurdami meną "dabar".

* Dirbkite su protu, naudokite jį visą. Protas turi visą potencialą Jūsų darbams.

* Vizualiai patenkinamas paveikslas nebūtinai yra gera tapyba. Prasmės siekimas turi būti galutinis tikslas.

* Du skirtingi ir identiški vizualūs teiginiai, nė vienas nedominuojantis – šiuolaikinės tapybos bruožas.

* Dionizas – jautrumas; Apolonas – struktūra, tvarka, konceptualumas, arčiau prie abstrakcijos. Abi kryptys yra svarbios kūrybiniam procesui.

* Nėra teisingos kompozicijos. Jei Jūs turite idėją, ji apsprendžia kompoziciją.

* Forma gimsta galvoje, tačiau ji nėra visada perduodama taip, kaip buvo originaliai sumąstyta.

* Ribota paletė duoda Jums laisvę.

* Menininkų kovotos kovos: De Kooning – tarp abstrakcijos ir figūros; Motherwell – tarp uždaro ir atviro; Cezanne – tarp didelio ir mažo mastelio; Frank Stella – tarp istorijos ir mados; Pollock – tarp figūros ir abstrakcijos. Kovos padaro menininkus įdomiais.

* Didelės idėjos lengvai neateina.

* Š.m. birželio mėn. Elena Urbaitis rengia parodą *Lietuvoje, Kaune M.K. Čiurlionio Dailės muziejuje. Ta proga bus išleista knyga "Works on Paper"*.

Australų kūrėjų filmas

Kinematografinę veiklą pasitauoju metu plečia Lietuvos žydų kultūros klubas. Jo iniciatyva š. m. sausio 27 d. Vilniaus kino centre "Skalvija" vyko naujo dokumentinio filmo "Dėdė Chackelis" pristatymas.

Įdomiausia, kad šis australų kūrinytis skirtas žymiam lingvistui, kalbininkui, didelio pokario "Rusų-lietuvių kalbų žodyno" sudarytoji Chackeliui Lemchenui.

Pasirodo, filmo statytojo, žinomo australų režisieriaus Rod Freedman šeimos šaknys – prie Baltijos. Nors, anot paties menininko, jis "niekada nebuvo matęs lietuvių filmų. Jokių prisiminimų. Jokių sąmonė

lankančių vaizdų".

R. Freedman sukūrė filmą, iš kurio galima laukti ir savosios tapatybės paieškų, ir pasakojimo apie realų giminaitį, labai įdomaus bei dramatiško likimo žmogų – Chackelį Lemcheną.

Per savo kone šimtą gyventų metų jis regėjo ir Rusijos revoliuciją, ir du pasaulinius karus, patyrė nacių genocidą, komunistinį režimą, vėliau buvo Lietuvos atsinaujinimo liudytoju. Kaip jis galėjo netapti dar ir kino herojumi?

Pristatant filmą "Dėdė Chackelis", dalyvavo režisierius Rod Freedman ir operatorius Nikolaj Shermann.

MM inf.

Balsas

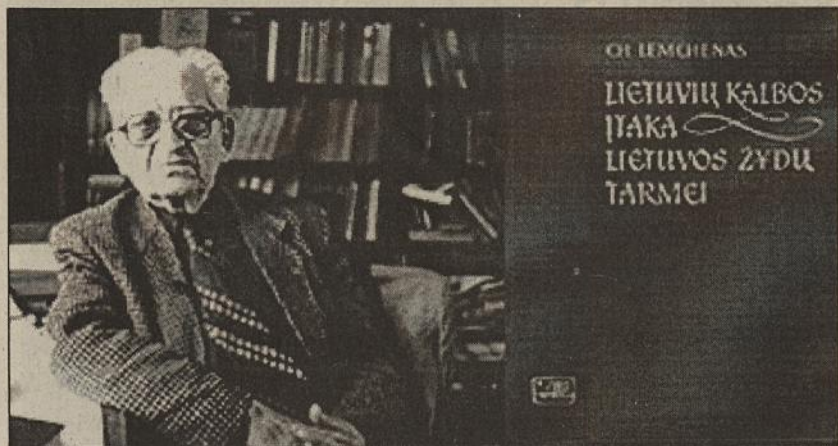
Šiomis dienomis keliau į Kauną ir atgal. Katalikų TV studijos vyrai važiuo filmuoti Žiežmarių sinagogos ir vienos tokios moters, vaikystėje regėjusios 1941-ųjų vasaros skerdynės. Spindint viduržemio saulei, užsnigta žemė atrodo akinamai nekaltai, kaip kūdikio marškinėliai. Sinagogos būta iš lentomis apkaltų rąstų. Įžengę į nedidelę salę prišnerkšta asla, išvogtomis lubomis. Čion suvartyti miestelio ir apylinkių žydai praleido paskutinį saulėlydį prieš juos sušaudant. Pro lentigaliais užmuštų langų plyšius į prieblandą smigo šviesos virbai. Moteris kino kamerai apsakinejo vaikiškus išgyvenimus; nedaugelis dabar tam ryžtasi. Yra manančių, jog tai nepatriotiška, parankiau dar metelius kitus patylėti, ir visa ištirps laike; jų ir prisibijo žinantys, tačiau tylintys.

Visą pokarį sinagogoje veikė sandėliai – statybinių medžiagų,

priklausomybės dešimtmečių regėtų filmų apie žydų likimą mūsų žemėje, vietinių ir atvežtinių. Kas išspaudė atmintyje iš šio? Vienas reginys: operatoriaus Nikolajaus Shermano netikėtai ir sukrečiančiai pamatytas kaimo šulinys. Keli žodžiai: Chackelio Lemcheno pasakojimas apie gete žuvusius vaikus, du sūnelius, tylus, be priekaištų likimui ar jį personifikavusiems žmonėms. Tiesa, dar vienas vaizdas: motinos veide išspaudusi vaikų netektis pokarinėse nuotraukose.

Tai, kas neištarta, filme nuskamba garsiausiai.

Nuo šiol, pasitaikius po ranka vadinamųjų garažo skerdynių nuotraukai, matysiu ją kitokią nei anksčiau, nors niekas ten nepasikeitė: žiopių minia, neatvėsusi, negarsiai aptarinėjanti netikėtą proveržį, po kurio lietuviai jau niekad nebus, kokie buvo; keli uniformuoti vokiečiai, šie – lyg niekur nieko; baltmarškiniai žudikai; vienas jų, matyt, gerokai suplukęs, malšina troškulį iš guminės žarnos, tos pačios, kuria pribagi-

Žymaus Lietuvos leksikografo Chackelio Lemcheno knygos "Lietuvių kalbos įtaka Lietuvos žydų tarmei" viršelis; autorius darbo kabinete

trašų, baldų. Baltai murzinas sienų tinklas primargintas krautvinės aritmetikos: sudėtis, atimtis, daugyba. Benarpliojant mįsle, kas daughta – rubliai, kilogramai ar prekių vienetai, žvilgsnis užkliuvo už pieštuko išraizgyto sakinio: "Litvini bādzie spokojni was czeka ten sam los po wojnie". Už kelių žingsnių – tasai pats pažadas, gal kitais žodžiais. Stengiausi išvaizduoti žmogų, kuris man tai pasakė, akis į akį, čia ir dabar, nors praėjė šešios dešimtys metų. Per tą laiką niekas įrašo neįskaitė, jei įskaitė – neišsivertė; gal taip ir geriau – nei išštrinė, neužtepė. Ir štai. Nei keršto, nei įniršo, vien pakuždėta pranašystė, dabar žinome, išsipildžiusi ir, galimas daiktas, tebegaliojanti.

Tyliu žmogaus balsu prabilusi siena vėl nuaidėjo kitądien, žiūrint australo Rodney Freedman filmą "Dėdė Chackelis". Jis tik iš dalies adresuotas lietuviams, o visiems kitiems tenka kantiškai aiškinti, kodėl didysis kunigaikštis Nikolajus Nikolajevičius 1915-ųjų vasarą šovėsi keldinti Rusijos gilumon visus šio krašto žydus, dėlioti įmantrius mūsų naujosios istorijos puzzle.

Tai vienas iš gero tuzino Ne-

nėta aukos; šios jau suvilkotos kiemo vidurį, nei suskaičiuosi, kiek jų, nei vardų niekas nepasakys, nei kokian griovinė po tu užrašė.

O dabar žinosiu, kad vienas nubaigtųjų turėjo būti nedidukas, niekad nieko nenuskriaudęs žmogutis, didis mokslininkas Chackelis Lemchenas. Pakeliui į ten jį paleido, išgirdę esant Jono Jablonskio mokiniu; sargybinis, laimei, gėrbė tą vardą.

Kūriniai, kaip šis, adresuojami ne tautai, o žmogaus sąžinei, "žydų prasimanymui", anot Hitlerio. Kas gal turėtų paliesti lietuvių širdį, šiaip jau užgrūdintą publikacijų kalendoriuose, "Valstiečių" ir panašiuose laikraščiuose, vislių demagogų ir politikierių šūkiojimų? Gal gyvenimą apibendrinantis Chackelio Lemcheno atodūsiai filmo pabaigoje: "Aš esu laimingas. Gaila, kad netekau vaikų. Tiek galėčiau jiems perduoti". Ir šio bemaž šimtamečio žmogaus atsiveikinant pamojimas ranka mažyčio Žvėryno namelio tarpduryje.

Akies mirksniu patenki į Dievo pasaulį, kur tikrai nėra svetimo skausmo, nėra nė svetimų. Ten ir prisiminimas apie mūsų žuvusius kitoks nei čia.

Pranas Morkus

MENO NAUJIENOS

Mažosios Lietuvos patriarcho Martyno Jankaus (1858-1946) spaustuvė, labai reikšminga spaudos draudimo laikotarpiu ir dar kiek vėliau, Antrojo pasaulinio karo metu buvo visiškai sunaikinta. Sovietmečiu jos vietoje, Bitėnuose, buvo pastatytas paminklinis stulpas su varpu. Lietuvai atgavus nepriklausomybę buvo parengti spaustuvės atstatymo darbai. Už aukas, remiant ir Šilutės savivaldybei, 1998 m. spaustuvė atstatyta, paversta muziejumi, kuriame lankytojai gali susipažinti su M. Jankaus gyvenimu ir veikla. M. Jankus mirė Vokietijoje 1946 m., perlaidotas 1993 m. Bitėnų kapinėse. ELTA rašo, kad M. Jankaus garsioji autografinė knyga yra saugoma Valskybėje Martyno Mažvydo bibliotekoje.

"Kardo" leidykla Vilniuje, viena iš pačių našiausių atsiminimų knygų skleidėjų, neseniai pasirodė su dvidešimt devintąja knyga – Antano Martinionio "Vietinė rinktinė", 592 psl., atskleidžianti gen. Povilo Plechavičiaus vadovauto lietuviško karinio dalinio entuziastingą įsisteigimą, augimą ir nenumatytą tragediją nacių Vokietijos karo pralaimėjimo išvakarėse. Šiomet minima tų įvykių 55 metų sukaktis, siejanti ir tos knygos išleidimą. Leidinys stipriai papildo 1990 m. Chicagoje Ž. Raulinaičio sudarytą ir išleistą knygą "Dokumentai Lietuvos vietinės istorijai".

Prieš penketą metų iš JAV grįžusi menininkė Laima Kigaitė į Lietuvą parsivežė ir pirmąsias Kaune paskleidė iki tol Lietuvoje ne itin madingą ir žinomą skiautinių meno bacilą. Šiandien jos iniciatyva įkurtas ir dabar Ritos Mikšienės vadovaujamas klubas "Skiaučio menas" švenčia penkerių metų sukaktį. Jubiliejinėje parodoje klubo narės rodo didžiulius net iki dviejų metrų dydžio skiautinius. Ypač išpuodintas tik truputėlį už rekordinių skiautinių mažesnis Reginos Marijos Bagdonienės skiautinis "Amžių sandūra".

Dovydui Katzui, vilniečiui, ir Andriui Mikšui, Baton Rouge, LA, paskirtos kūrybinės stipendijos: Dovydui – studijuoti Nykstančių žydų jidiš literatūrą, Andriui – kūrybinę fotografiją, pranešė The New York Times. The John Simon Guggenheim Memorial Foundation, įkurtas 1925 m. mirusiam 17 metų šeimos sūniui prisiminti, šiais metais iš beveik 3000 prašymų atrinko 182, sudarant jiems kuo tinkamiausias sąlygas kūrybai bet kokioje mokslo ar meno srityje, nepaisant kokios rasės, religijos ar tautybės yra prašytojas. Iš viso paskirta \$6 345.000. Atsižvelgiama, ką yra sukūręs prašytojas ir ką jis siekia nuveikti ateityje. Prieš 30 metų šitokią premiją gavęs Romas Viesulas-Veselauskas sukūrė Dainų ciklą ir buvo pakviestas vadovauti Temple universiteto Romos skyriui, kur jis ir mirė.

Gegužės 19 d. Jaunimo Centre įvyko tradicinė Poezijos diena, skirta satyrikui, poetui, dainininkui, politikiniam humanistui Juozui Erlickui, poetui Kotrynai Grigaitytei ir poetui partizanui Broniui Krivickui.

Teatro festivalis, organizuojamas JAV LB Kultūros tarybos, įvyks Chicagoje š.m. lapkričio 23-26 d.

Skaitytojai rašo "Darbininkui"

"Ir šviesa, ir tiesa..."

Pamėkliška procesija: lenkai-lietuvių žudikai, žmonės-keiksmazodžiai ("polacks"), lietuvių kapų niekintojai; žydai-lietuvių žudikai, "šmėklos", istorijos klastotojai, "šovinistiniai parkarokliai"... Tai ne holivudinis "siaubo filmas" ("Night of the Living Dead", "I Married a Zombie") ar Vladimiro Žirinovskio etninių dainų ir šokių festivalis. Procesija praeina "Darbininko" (Nr. 16-18) puslapiams...

Šis Lietuvių Fronto Bičiulių (L.F.B.) 1998 m. studijų savaitėje "Dainavos" stovykloje Antano Musteikio skaitytos paskaitos tekstas kelia daugybę klausimų, į kuriuos geriausiai galėtų atsakyti L.F. Bičiuliai, tos savaitės dalyviai. Kaip į tokį tekstą būtų atsiliępę a.a. Juozas Girnius ar Zenonas Ivinskis? Ar polonofobija ir judeofobija yra tos pasaulėžiūros sudėtinė dalis? Ar tokiais gairėmis L.F.B. norėtų grįsti Lietuvos santykius su jos tautinėmis mažumomis?

Neabejoju, kad klausydamiesi tos paskaitos kai kurie savaitės dalyviai pasijuto nejaukiai; ar išgirsime jų atsiliępimų? Jei savaitėje dalyvavo dvasiškių, būtų įdomu išgirsti jų atsiliępimus apie šį tekstą (pvz., ryšium su popiežiaus Jono Pauliaus II-jo žodžiais apie "atgailą ir susitaikymą").

Ar tokiais tektais apginsime savo tautos garbę ir orumą? Savo "lenkus" ir "žydus" A. Musteikis sukuria atrinkdamas neigiamiausius šių tautų atstovus, išskirdamas jų neigiamiausius bruožus, juos dar pajuodindamas ir taip "atskleisdamas" tų tautų "esmę".

Gal yra ir kitas kelias. Juk, studijų savaitę užbaigdami, jos dalyviai sugiedojo Tautos Himną: "Ir šviesa, ir tiesa mūs žingsnius telydi..."

Algirdas Landsbergis
Freeport, NY

Mokytojų kursuose Dainavoje:

Prof. Rimvydas Šilbajoris skaitys paskaitas apie lietuvių rašytojus (Henriką Radauską, Joną Meką, Jurgį Kunčiną, Leonardą Gutauską).

Dr. Jolita Kavaliūnaitė kalbės apie Justino Marcinkevičiaus poeziją ir kaip aiškinti eilėraštį.

Mokytojų tobulinimosi kursai vyks šią vasarą Dainavoje nuo rugpjūčio 6 iki 13 d. Rengia JAV LB Švietimo taryba (pirmininkė Regina Kučienė).

Kino žvaigždei E. Taylor už viso gyvenimo darbą suteikta Britanijos kino instituto narystė

Elizabeth Taylor dar kartą apdovanojama už viso gyvenimo darbą kine, ir ne tik kine - jai suteikiama Britanijos kino instituto narystė. Instituto direktorius Jon Teckman gegužės 8 d. pagerbė E. Taylor už vaidmenis kine ir aktyvią visuomeninę veiklą, ypač kovą su AIDS.

"Mes džiaugiamės, kad mūsų narystė, pirmą kartą teikiama naujajame amžiuje, atitenka tokiai nusipelnusiai asmenybei", sakė jis.

"Daugiau negu 60 filmų suvaidinusi aktorė ir "Oskarų" laureatė, dama Elizabeth yra visame pasaulyje pripažįstama kaip viena iš sidabrinio ekrano superžvaigždžių", sakė J. Teckman.

"Mums ypač malonu, kad galime įvertinti ir jos labdarinę darbą", sakė direktorius.

Apie damos titulo suteikimą 68 metų E. Taylor buvo pranešta prestižiniame karalienės ti-

Elizabeth Taylor

tulų ir apdovanojimų sąrašė, kuris skelbiamas Naujųjų metų proga. Be to, pernai jai buvo suteikta Britanijos kino ir televizijos menų akademijos narystė, kuri irgi suteikiama už viso gyvenimo pasiekimus.

Britanijos kino instituto narystė E. Taylor bus suteikta gegužės 24 dieną. ELTA

Lietuvos Prezidento metinis pranešimas, skaitytas š.m. balandžio 20 d. Lietuvos Seime

(atkelta iš 4 psl.)

didesnio politinio gyvenimo skaidrumo, pasiūliau Seimui priimti įstatymo pataisas, kurios padėtų partijoms išvengti finansinių grupuočių įtakos. Apgailestauju, kad šis mano siūlymas taip ir liko Jūsų rimtai nesvarstytas.

Neaišku, kodėl iki šiol nepriimtas Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymas, turintis užtikrinti savarankišką šios institucijos darbą. Ar nereikėtų šiandien pagalvoti apie tai, kaip padaryti efektyvesnę Generalinės prokuratūros veiklą? Šie sprendimai Jūsų, gerbiamieji Seimo nariai, rankose. Jie priklauso tik nuo Jūsų politinės valios.

Jau kurį laiką veikia Operatyvinių tarnybų veiklos tobulinimo taryba. Tikiuosi, kad netrukus sulauksime konkrečių jos darbo rezultatų.

Šį kartą noriu atkreipti dėmesį tik į du dalykus. Jokiu būdu operatyvinė veikla negali būti naudojama prieš politinius oponentus. Operatyvinės tarnybos privalo griežtai laikytis įstatymų. Tai svarbūs demokratinės valstybės principai. Spaudos išskelti faktai rodo, kad jų ne visada nuosekliai laikomasi.

Esminis naujos politikos uždavinys - ginti piliečio teises, jo žmogiškąjį orumą. Negali būti ir niekada nebus gerbiama val-

stybė, negerbianti žmogaus. Mūsų valdžia vis dar pernelyg abejinga asmens teisių ir laisvių varžymui, kasdieniam biurokratiniam žmogaus žeminimui. Iki šios dienos Lietuvos piliečio pase išlikęs privalomas įrašas apie nuolatinę gyvenamąją vietą - iškalbingas tokio abejingumo ženklas.

Manau, kad, leisdami įstatymus ir kitus teisės aktus, turėtume nuolat savęs klausti: kaip konkrečių teisės aktu galime sumažinti biurokratinį visuomenės gyvenimo varžtą, sustiprinti prigimtinių žmogaus teisių ir laisvių apsaugą.

Lietuvos Respublikos Seime, Pilietės ir piliečiai, nauja politika - tai bendrą šalies reikalų tvarkymas, kuriame turime dalyvauti visi. Šią teisę ir pareigą įtvirtina mūsų Konstitucija. Joje parašyta: Lietuvos valstybę kuria Tauta. Taigi kuriame mes, gindami bendro gyvenimo principus ir vertybes, siekdami gerovės sau ir savo vaikams.

Lietuvoje neturi būti "valdžios reikalų", kuriais domėtis galėtų uždrausti vienas ar kitas pareigūnas. Neužmirškime: Konstitucija riboja valdžios galias, o ne valdžios galia - piliečių teises ir laisves.

Tiesa, kartais ir man pataria ma nesikišti į "svetimus reikalus". Bet tai dariau ir darysiu.

Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvių įsteigto ir vadovaujamo

SCHUYLER SAVINGS BANK

24 Davis Ave.

Kearny, New Jersey 07032

Bankas švenčia 75-erį metų sukaktį!

Pilnas ir draugiškas patarnavimas, įskaitant

* Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA

* Čekių sąskaitas - asmeniškas ir komercines

* Paskolas - namų, namų remonto,

Home Equity ir automobilių

* ATM naują mašiną ir korteles

* Tiesioginį pinigų deponavimą

Patogios darbo valandos,

pilnai Federalinės valdžios apdraustos sąskaitos

Kalbame lietuviškai...

Mūsų telefonai: (201) 991-0001

arba skambinkite mums nemokamai:

1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

Nes visi valstybės ir Lietuvos žmonių reikalai man yra savi. Už sėkmingą ar nevykusį jų tvarkymą jaučiu ir piliečio, ir valstybės vadovo atsakomybę.

Gera suprantu, kad esu tik vienas iš demokratinio gyvenimo dalyvių, kad Konstitucija man suteikia apibrėžtus įgaliojimus, kad daugumą svarbių krašto problemų galiu spręsti tik kartu su kitomis valdžios institucijomis.

Žinau, kad mano idėjos ir konkretūs siūlymai ne visada įgyvendinami, ne visada sulaukia Vyriausybės ir Jūsų, gerbiamieji Seimo nariai, para-

mos. Tačiau ieškojau ir ieškoju sąjungininkų savo programoms nuostatomis įgyvendinti, Lietuvai modernizuoti. Siekiu ir sieksiu kuo platesnio politinių jėgų sutarimo svarbiausiais tautos gyvenimo klausimais.

Tikiu Lietuvos žmonių išmintį ir stiprią valią. Matau tvirtėjančias konstruktyvias Lietuvos politinių partijų jėgas. Ir turiu vilties, kad antrąjį laisvės dešimtmetį eisime į priekį greičiau ir sėkmingiau, kad bendrame kelyje būsimė labiau solidarius, daugiau išmanantys ir pasitikintys savo jėgomis.

2000 vasarą visi keliai veda į

VILNIŲ

Pigiausios skrydžių kainos
Finnair ir kitomis oro linijomis iš
New Yorko Chicagos
Floridos Clevelando
Detroito Bostono
Los Angeles ir kitų miestų

* Mašinų rezervacijos

* Viešbučiai

* 9 ir 14 dienų kelionės po Lietuvą

--- Prašykite mūsų brošiūros ---

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

e-MAIL: VYTTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
MAY AND JUNE PICK-UP SCHEDULE

May 19	Philadelphia, PA	11-12 noon
May 20	Brooklyn, NY	12-1 pm
May 23	Putnam, CT	1-2 pm
May 30	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
June 1	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
June 2	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
June 3	Brooklyn, NY	12-1 pm
June 13	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
June 15	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
June 16	Philadelphia, PA	11-12 noon
June 18	Brooklyn, NY	12-1 pm

For more information please call:
1-888-615-2148 or 1-888-205-8851

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$575r.t.

One way to Vilnius \$375

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

RigaVen Travel, Inc.

We provide complete Travel Services
VACATIONS - TOURS - CRUISES

WITH PERSONAL RECOMMENDATIONS
and always competitive fares to

RIGA -- TALLIN -- VILNIUS

LUFTHANSA - SAS
OR OTHER CARRIERS

"Call for Details"

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 631-665-4455 Fax 631-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127

Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

● VISŲ SIUNTĖJŲ DĖMESIUI: Tikimės, kad visi mūsų siuntėjai jau yra gavę paštu naujus siuntinių surinkimo tvarkaraščius. Kaip ir pernai, siuntinių surinkimo datos yra sudarytos visiems 2000 metams, papildomo datų siuntimo paštu rudenį nebus. Jeigu jūsų adresas pasikeitė ir negavote naujo tvarkaraščio ar norėtumėte gauti papildomų tvarkaraščių kopijų, prašome kreiptis į "Vilties" įstaigą. Siuntinių surinkimo ir konteinerių datos bus taip pat skelbiamos "Darbininko" laikraštyje.

● Labdaros siuntiniai per GIFT OF HOPE programą

● Perkraustymo į Lietuvą paslaugos

● Pinigų persiuntimas į Lietuvą

● Pigios telefono paslaugos

● Telefono kortelės skambinti į Lietuvą

● Siuntinių persiuntimas iš Lietuvos į Ameriką (tik didesniais kiekiais)

● Perkraustymas iš Lietuvos į Ameriką

● Komercinės siuntos iš Lietuvos į Ameriką

Lietuviai esame visi -
Lietuvių Fonde ar esi?

14911 127th Street
Lemont, IL 60439
Tel.: (630) 257-1616
Fax.: (630) 257-1647

LIETUVIŲ FONDAS LITHUANIAN FOUNDATION

Santrumpos: atm. įn. = atminimo įnašas, pavardė po dvitaškio = aukotojas, įm. = įmokėjo, asm. = asmuo, suma po pavardės = įnašų iš viso.

2000 sausio mėn.

2 x \$5 – Alšėnas Stasys ir Estera, \$105; Jankienė Liuda atm. įn.: Vosylius Antanas, \$110.

1 x \$10 – Zaviskas Stanislovas atm. įn.: Zaviskas Leontina, \$160.

1 x \$15 – Kazlauskas Vincas (miręs) ir Valerija, \$615.

5 x \$20 – Matekūnas Juozas ir Adelė atm. įn.: Butkūnas Andrius, \$835; Petraitis Petras, \$20; Selenis Vladas atm.: Selenienė Bronė, \$880; Tuskenis Antanas ir Apolonija, \$135; Zailskas Antanas ir Teodora, \$1,205.

4 x \$25 Juška Juozas atm.: JAV Palm Beach apylinkė, \$125; Labanauskas Povilas atm.: JAV LB Palm Beach apylinkė, \$125; Mažeikienė Valentina atm.: JAV LB Palm Beach apylinkė, \$1,025; Railaitė Neringa, \$580.

1 x \$35 – Statkus kun. Eduardas atm. įn.: JAV LB Grand Rapids apylinkė, \$35.

5 x \$50 – Harmon dr. Danutė S., \$200; Jasiulionis Vladas, \$150; Kučiauskai Igoris ir Kunigunda, \$2,050; Laniauskas Rimantas J., \$450; Stašaitis Juozas (miręs) ir Zofija, \$520.

9 x \$100 – Braune Janina: įm. Marijona Kušlikis, \$100; Drunga Mykolas, \$200; JAV LB Daytona Beach apylinkė, \$500; Pellett Judy, \$375; Račkauskas Pranas (miręs) ir Eugenija, \$700; Skučas pulkininkas leitenantas Donatas ir dr. Gina A., \$100; Valiukėnas Mečys atm.: Juškėnas Leokadija, \$200; Varneckas Vitalis atm. įn.: Pellett Judy, \$400; Vitas dr. Robertas ir Gailė, \$700.

2 x \$200 – Puzinas dail. Povilas atm. įn.: Puzinas Austras, \$1,950; Sapetka Kazimieras atm.: Sapetka Helen A., \$12,765.

1 x \$235 – Balčiūnienė Elena atm.: Liutermoza Ona \$50, JAV LB Aukšinio Kranto apylinkė \$25, Lizaitis J. ir V. \$25, Liutermoza John ir 6 kt. asm., \$2,330.

1 x \$1,000 - "X", \$29,000.

1 x \$164,931.51 – Mineika Stasys, testamentinis palikimas, \$164,931.51.

Iš viso \$167,986.51.

2000 m. vasario mėn.

1 x \$15 – Mikaliukas Stasys atm. įn.: Mikaliukas Stefanija, \$165.

1 x \$30 – Vaičys Jonas ir Elena (mirusi), \$400.

1 x \$50 – Galdikas Valentinas atm. įn.: Galdikas Sofija, \$750.

1 x \$85 – Ribinskas Jurgis atm.: Rugienius Vitas ir Jurina \$50, Rugienius Algis ir Liuda \$25 ir 1 kt. asm., \$1,095.

4 x \$100 – Jeneckas Juozas (miręs) ir Elena, \$330; Karaška Narimantas ir Ona, \$700; Pačkauskienė Leokadija, \$900; Snarskis Bronius atm.: Snarskis Regina, \$600.

1 x \$200 – Apekis Vytautas ir Anelė, \$2,000.

1 x \$1,825 – Kučėnienė Dalia atm.: Nelson Kenneth ir Nijolė \$150, \$70 Kelertienė Violeta, po \$100 Baras Stasys ir Elena, Bertulytė Bray Ina, Klimas Antanas ir Dana, Lesniauskas dr. Viktoras ir Teresė, Sawal Sid, Vilutis Antanas ir Birutė, po \$50 Connolly John, Regina ir Bagdonas Paulius, Džiugas Stasys ir Sofija, Elsbėrgas Dana, Foti Franco ir Silvia, Kaunas dr. F.V. ir Vanda, Mikalunas Ed ir Laura, Misiun Antanina, Razma dr. Antanas ir Alė, Tamulis Arvydas ir Audronė, Venclova Liudas ir Rita, \$40 Daukus Feliksas ir Rūta, po \$30 Kleiza Vaclovas ir Asta, Lintakas J. ir B., Paliulionis Jurgis, Polikaitis Darius ir Lidija, po \$25 Balzaras Kostė, Briedis Juozas ir Birutė, Buczek Lester ir Nora, Gaižutis Jeronimas ir šeima, Jakšėvičius Janina, Končius Juozas ir Giedrė, Meškauskas Marija, Šlenys Liudas ir Dalia ir 10 kt. asm. \$4,225.

Iš viso \$2,605.00.

Lietuvių Fondo pagrindiniam kapitalui gauta aukų iki 2000.II.29 – 10,052,612 dol. Gautomis palūkanomis parėmė lietuvišką švietimą, kultūrą, jaunimą 6,681,673 dol. Palikimais gauta \$5,132,688 dol.

Padarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui:

LITHUANIAN FOUNDATION, INC., A NOT-FOR-PROFIT TAX EXEMPT ILLINOIS CORPORATION.

Visi remkime Lietuvių Fondą, nes Lietuvių Fondas remia lietuvių.

P.E.N., postmodernizmas, putinijada Maskvoje

(atkelta iš 1 psl.)

rašytojų, menininkų ir filminkų jau gieda odes Putinui. Jau mėginama Rusijos P.E.N. centrą nušvarinti iš vidaus. Kol tam centrui vadovaus šaunūs Andrej Bytov, tokios pastangos bus bergždžios. Bet kaip ilgai?

Paslaptingoji Maskva! Literatūrų ir kultūrų susitikimas! Masinančios temos! Ir visa ta Putinijada! Be to, puiki proga lietuviams padėkoti Rusijos P.E.N. centrui už aparatikus išstūmusių demokratiskųjų rusų rašytojų paramą 1989 m. Olandijoje, P.E.N. posėdžių salėse ir kuluaruose, bei už jų tvirtą pasisakymą už Lietuvos nepriklausomybę.

Ar kelionei į Maskvą – lėktuvais, automobiliais, arkliais – jau ruošiasi lietuvių rašytojų ar-

mija? Deja, ne. Jų planuotas žygis atsimušė į ūkinę tikrovę – lietuviams astronomišką 300 dolerių registracijos mokestį. Iš JAV į Maskvos suvažiavimą nukakti visomis išgalėmis stengėsi poetas Julius Keleras. Atrodo, kad tai jam pavyks. Lietuvos P.E.N. centras bus ir fiziškai atstovaujamas Maskvoje.

“Sovietų Rusijos P.E.N. centras kuo griežčiausiai pasmerkia smurtą prieš Lietuvos suverenumą ir išreiškia savo liūdesį dėl smurto aukų. Mes liekam giliai įsiutinkę, kad niekas negali nuslopinti žmonių laisvės ir nepriklausomybės siekio”.

Iš Sovietų Rusijos P.E.N. centro valdybos pareiškimo, 1991 sausio 22 d.

EKOLOGIJA ir RELIGIJA – asyžietiškojo požiūrio ilgesys

(atkelta iš 3 psl.)

nežinia iš kokios laiko bedugnės atsinešą blogį. “Mes nešiojamės su savimi savo praeitį – primityvų, žemesnio išsivystymo žmogų su jo troškimais ir emocijomis; tik didelių pastangų dėka galime atsiriboti nuo šios naštos”, – rašė C. G. Jung.

Vis dėlto daugelio ekologų nuomone, pati ekologiškiausia šių dienų religija yra induizmas. Būtent induizmas turi didžiausias galimybes padėti suformuoti ekologinę (gamtosauginę) etiką, pagrįstą tuo, kad biosferoje tokias pat teises ir gyvybinius interesus turi ne tik žmogus, bet ir bioįvairovės ekosistemos, atskiros laukinės gamtos rūšys ir net individai. Žvelgiant iš šių pozicijų, žmogus nėra joks dievas, iškilęs virš neva “žemesniųjų”, t.y. neturinčių sielos augalų ir gyvūnų rūšių.

Asyžietiškojo požiūrio ilgesys ir būtinybė

Posovietinėje Lietuvoje, regis, krikščioniškosios religinės bendruomenės, taip pat ir dvasininkija dar yra gan toli nuo ekologijos dalykų. Atgimimo laikais, kada būta plataus ir spontaniško žaliųjų judėjimo pakilimo, į dvasininkus – retus svečius gamtosaugos renginiuose – bandyta žiūrėti su viltimi, kad jie galbūt padės formuoti ekologinę ideologiją. Deja, taip neįvyko. Po ilgų sovietinės priešpaudos metų bažnyčia šiandien daugiau susirūpinusi savo pačios reikalais. Apie ekologiją, gamtos apsaugą beveik nekalbama, nediskutuojama. Apskritai šioje srityje lietuviška dvasininkija labai atsilieja nuo daug aktyvesnių kolegų Vakarų Europoje ar Šiaurės Amerikoje.

Krikščioniškajame gamtos supratime vis tebevyrąja žmogaus, iškilusio virš gamtos ir jos gyvybės formų, kultas. Suniki, neišdylanti istorinė šio grynai antropocentristinio požiūrio į pasaulį inercija. Tik Asyžiaus Neturtėlis čia teikia daugiausia vilčių kaip atspirtis ateičiai, ekologizuojant krikš-

čioniškąjį tikėjimą ir jo ideologiją. Kita vertus, Šventasis raštas – tai vis dėlto “amžina” knyga, kurios teiginius įmanoma įvairiai interpretuoti įvairiose epochose, o šiandien, pavyzdžiui, ir ekologijos prasme. Ekologas ar ekologiškai mąstantis teologas čia gali atrasti netikėtų atremties taškų, naujai interpretuoti netgi dogminius dalykus. O galgi kada nors bus “prirašytas” ir vienuoliktasis – gamtosauginis – Dievo įsakymas?

Apskritai šias pastabas parašiau tikėdamas, kad jos vieną kitą skaitytoją paskatins diskusijai. Juk iš tiesų Lietuvoje apie ekologiją ir religiją kaip apie vienas su kitu susisiekančius du indus praktiškai nieko nekalbama, nediskutuojama – nei ekologiniuose, nei religiniuose leidiniuose. Kas uždėjo šiai temai kažkokį tabu? Religijų įtaka pasaulyje tebėra didelė. Bažnyčios atsakomybė už pasaulį tokia pat kaip žmonijos, valstybės ir žmogaus kaip individo. Visų tikinčiųjų galime paklausti ir taip: argi Dievas sutvėrė šį pasaulį tam, kad mes jį sunaikintume?

Mano galva, vis greičiančių ir pavojingų permąnų verpetuose atsidūrusiam žmogui, biosferai, tautoms, o taip pat ir religijoms vienodai svarbu išlikti, išvengti ekologinės apokalipsės. O jos žingsniai garšiai aidi po pasaulį, nors kai kam dar atrodo, kad jų lyg ir nesigirdi.

Mes negalime būti tikri, kad nebus taip, kaip pasakyta toje pat, jau sykį cituotoje “Išminties knygoje”:

“Nes tie, kurie žadėjo nuvaryti nuo sergančios sielos baimes ir neramumus, patys, pilni baimės, juokingai apsirgo”.

(Išm. 17, 8)

Kas gi labiausiai pasaulyje žada mus išgelbėti, nuvaryti baimes ir neramumus? Dažniausiai tai – politikai, dvasininkai, kariniai diktatoriai, filosofai arba net gamtosaugininkai.

Leidžiamas istorinės reikšmės dokumentinis leidinys

“Lietuvos kariuomenės karininkai: 1918-1953”

1918-1940 metų Lietuvos kariuomenės karininkų vaikų pastangomis 1998 m. gegužės 16 d. buvo įkurta visuomeninė organizacija “Lietuvos kariuomenės karių, nukentėjusių nuo sovietinio ir nacistinio genocido, artimųjų sąjunga, LKKAS”. Į karininkų sąstatą įeina ir tie karininkai, kurie turėjo pasitraukti iš Lietuvos, kad išvengtų sovietinio genocido.

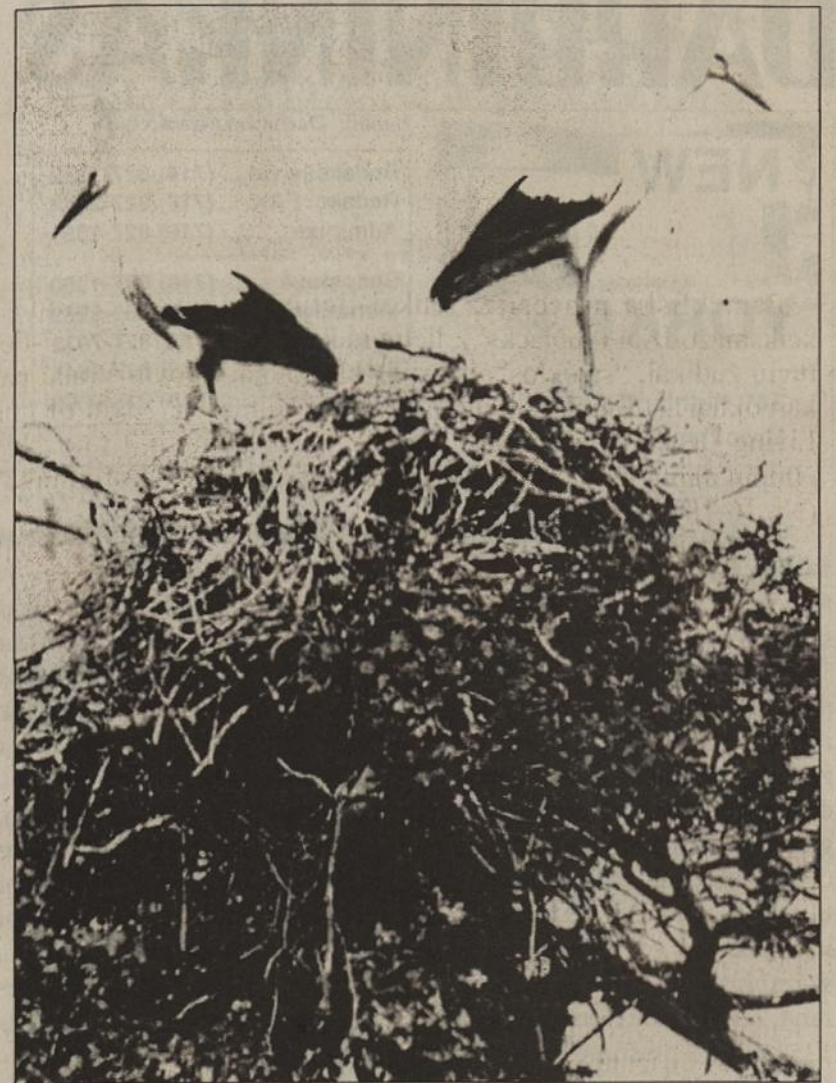
Sąjunga ne tik Lietuvoje, bet ir plačiame pasaulyje apjungia gyvenančius buvusius karininkus ir jų šeimas. Yra sudaryti sąjungos skyriai. JAV skyriaus valdybą sudaro Jonas Variakojis – pirmininkas, Žibutė Žiupsnienė – vicepirmininkė, Edmundas Vengianskas ir Regimantas Pažemėnas – nariai.

LKKAS yra suplanavusi išleisti trijų tomų politinės-istorinės reikšmės leidinį “Lietuvos kariuomenės karininkai: 1918-1953”. Knygos leidėjai jau yra sutelkę daug reikiamos medžiagos leidiniui. Turi susirinkę kelis šimtus karininkų nuotraukų su asmens enciklopediniu aprašymu. Numatoma, kad šis leidinys bus didelės apimties ir susided iš trijų tomų. Pirmąjį tomą organizatoriai planuoja išleisti jau šių metų pabaigoje.

Leidinyje dalyvauti yra pakviesta ir užsienio L.D.K. Birutės draugija, kurios pirmininkė Z. Juškevičienė jau yra sutelkusi daug birutininkų aukų, skirtų leidiniui, ir gautas aukas pasiuntusi į Vilnių knygos leidėjams. Už pasiūstas aukas yra gauti oficialūs pakvietimai. Asmuo, paaugęs leidiniui daugiau kaip šimtą dolerių, bus įtrauktas į aukotojų sąrašą leidinyje.

Knygos leidėjai prašo tautos, žinių apie buvusius karininkus. Prašome pateikti karininko nuotrauką su biografinėmis žiniomis. Jei turite informacijos šaltinių – kada baigė mokyklą, kuriame kariuomenės dalinyje tarnavo, kokį karininko laipsnį turėjo, kada pasitraukė iš Lietuvos, jei miręs, kada ir kur palaidotas – prašome ir šias žinias pateikti.

Norintieji įrašyti nariais į LKKAS organizaciją, galite kreiptis į valdybos pirmininką Joną Variakojį: 3715 W. 68 th. Street, Chicago, IL 60629; tel. (773) 585-8649. Norintieji finansuoti paremti knygos leidimą taip pat kreipkitės į pirmininką, kuris suteiks platesnę informaciją, kam rašyti aukos čekį ir kur siųsti. *Jonas Variakojis LKKAS įgaliotinis*

Gandrai

A. Balbieriaus nuotr.

Po 50 metų

Š. m. liepos 17 dieną prie Lake Jindabyne, Australijoje, planuojamas milžiniško masto susitikimas. Prieš 50 metų tose apylinkėse prasidėjo Australijos istorijoje didžiausios statybos, kuriose vienaip ar kitaip dalyvavo apie 100,000 žmonių. Jų dauguma buvo specialiai atkelti migrantai iš beveik viso Vakarų pasaulio, ypač Europos. Per 25 metus, darbams išleistas apie vieną milijardą dolerių, buvo pastatyta 16 užtvankų, 7 elektros jėgainės (dvi požemyje), 145 km tarpusavyje sujungtų tunelių ir 80 km didelio masto vandens takų. Statybos, kurios į Australijos istoriją įėjo Snowy River Scheme vardu, buvo užbaigtos 1974 metais. Kaina buvo sumokėta ir žmonių gyvybėmis. Sprogdinimo darbai buvo pavojingi, uolų ir vandens reakcija neretai buvo sunkiai numatoma. Statybas vykdant žuvo net 121 žmogus.

Apie penkiasdešimtmečio jubiliejų buvo rašoma Australijos spaudoje. Melbourne “The Age” (1999 liepos 22) išspausdino ilgą reportažą, kuriame

prisiminimus pasakoja ir tada kalnuose dirbęs Renoldas (Ron) Čėsna. Atvykęs į Australiją 1949 metais, po kelerių metų kaip dvidešimtmetis jis įsijungė į statybas ir tame Australijos Babelio bokšte pergyveno daug linksmų ir liūdnų momentų. Deja, jis buvo du kartus sužeistas. Pirmą kartą lengviau, antrą kartą – daug sunkiau, kai grėsė net kojos praradimas. Kompensacijos dėka jis iškeliavo gydytis į Heidelbergą (Vak. Vokietija), nes tada vokiečiai chirurgai, turintys patirties gydant sunkius karo meto sužeidimus, teikė daugiau vilties negu australai specialistai. Iš tiesų, Renoldo koja sugijo ir vėliau jis daug važinėjo po pasaulį. Galima pridurti, kad tiek Melbourne, tiek kelionėse Renoldas liko nuolatinis ir aktyvus “Mūsų pastogės” skaitytoju.

Lietuvių tose statybose buvo didokas būrys, nors tikslaus sąrašo, atrodo, nėra. Nežinia, kiek jų suvažiuos į 50-mečio susitikimą, tačiau tikimasi, kad tai progai Cooma miesto alėjoje suplevėsuos ir lietuviška vėliava. Dabartiniame vėliavų parade jos dar nėra.

V. Dn.

Mūsų pastogė

“Ugninis stulpas, 25 metai be Juozo Brazaičio” – laiškai, dokumentai, liudijimai

Tokiu pavadinimu išleista knyga, apie kurios pasirodymą “TŽ” pranešė Vidmantas Valiušaitis iš Kauno (2000.03.11), tos knygos sudarytojas. Leidinys pasirodė š. m. balandžio mėn. viduryje. Tai apie 600 psl. knyga, seniai laukta ir labai reikalinga, kad, anot dr. K. Ambrozaičio, “į laisvę” fondo pirmininko, prof. J. Brazaičio asmenybė “taip greitai eina užmarštin”. V. Valiušaitis savo (sudarytojo) žodyje pastebi, kad monografiją apie prof. J. Ambrozaičio-Brazaitį buvo pradėjęs rašyti a.a. prof. Juozas Girmius, bet pabaigti negalėjęs. Praeitų metų “į laisvę” fondo studijų savaitės metu Anykš-

čiuose monografijos klausimą kėlė ambasadorius V.A. Dambra. Po diskusijų nutarta per plačiai neužsimoti, bet pradžią padaryti. Ši knyga ir yra nutar-toji pradžia, ir tai bus J. Brazaičio raštų leidimo pirmasis žingsnis. Raštų leidimą finansaiškai remia artimas J. Brazaičio bendražygis ir bičiulis Juozas Kazickas. Knygos sudarytojas dėkoja visiems, kurie įvairiais būdais prisidėjo, kad ši knyga galėtų pasirodyti. Iš viso knygoje skelbiama apie 180 J. Brazaičio laiškų, 3 pro-memorijos, 2 liudijimai, 1 kalba; be to – kitų jam rašyti laiškai.

Tėviškės žiburiai

Naudinga žinoti:

PLB Valdybos centrinė būstinė:

1107 Pinewood Dr, NW, Grand Rapids, MI 49544-7969 USA. Tel.: 616-791-7333, faksas: 616-791-7888; e-mail: Kamantas@aol.com

PLB Valdybos Lemonto būstinė:

14911 127th St., Lemont,

IL 60439, USA. Tel.: 630-257-8217, faksas: 630-257-5216; e-mail: PLBValdyba@aol.com

PLB atstovybė:

Gedimino pr. 53, LR Seimo III rūmai, 215 k., Vilnius, 2002 Lietuva. Tel.: 370-2-396-156, fax: 370-2-396-264; e-mail: plbav@lrs.lt

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija ..... (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. .... (718) 827-1351

Spaustuvė ..... (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ..... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. .... (718) 235-8386

Vyskupas Paulius Baltakis, OFM, gegužės 21 d. Los Angeles, CA, suteiks Sutvirtinimo sakramentą.

Julius Keleras, "Darbininko" redaktorius, ir žmona Vaida Kelerienė, "Darbininko" korektorė, gegužės 13 d. išvyko į Maskvą dalyvauti Pasauliniame PEN kongrese kaip oficialūs Lietuvos PEN centro atstovai. Į NewYorką grįžta gegužės 31 d. Visais "Darbininko" reikalais tuo metu prašome skambinti 8-to puslapio redaktoriui A. Žumbakienei tel. (718) 827-1351. Žinias prašome siųsti FAXu (718) 827-2964.

JAV LB New Yorko Apygardos metinis susirinkimas įvyks šeštadienį, **gegužės 20 d.**, 10 val. ryto Kultūros Židinio apatinėje salėje. Žiūr. skelbimą šio puslapio apačioje.

Motinos Dienos novenos mišios Pranciškonų koplyčioje Brooklyn, NY, yra aukojamos kasdien, pradedant gegužės 14 d. už gyvas ir mirusias motinas, kurių vardai yra atsiųsti vienuolynui.

Apreiškimo parapijos žinios

Lietuviškos mišios aukojamos sekmadieniais 10 val. ryto. Gegužės mėnesį po mišių giedama Marijos litanija.

Pavasariniai pietūs Aušros Vartų parapijoje (32 Dominick St., Manhattan, NY) įvyks sekmadienį, **gegužės 21 d.** tuojau po 11:15 val. sumos parapijos salėje. Auka suaugusiems 25 dol., jaunimui 15 dol. Klebonas kun. E. Savickis kviečia visus dalyvauti. Vietas užsisakyti iš anksto skambinant (212) 255-2648.

LIETUVIŲ FESTIVALIS ELIZABETH, NJ

Sekmadienį, **birželio 4 d.** Šv. Petro ir Povilo parapijos salėje, 216 Ripley Place, **Elizabeth, NJ**, yra rengiamas parapijos ir naujų ateivių didžiulis **lietuvų festivalis** nuo 12 val. iki 4 val. popiet. Skambės Stasio Telšinsko graži lietuviška muzika ir dainos. "Liepsna", New Jersey tautinių šokių grupė, vadovaujama talentingos Monikos Morauskienės, pasirodys su šokiais. Bus skanių lietuviškų valgių ir skanumynų. Bus galima nusipirkti gintaro dirbinių, veiks loterija. Įėjimas - 2 dol. Klebonas kun. Alfredas Žemeikis kviečia visus apsilankyti, maloniai praleisti laiką ir kartu paremti lietuvišką veiklą ir parapiją. Ypatingai kviečia neseniai atvažiavusius iš Lietuvos. Automobilus galima saugiai pastatyti parapijos kieme.

JAV Lietuvių Bendruomenės New Yorko Apygarda

kviečia New Yorko visuomenę į

METINĮ SUSIRINKIMĄ

šeštadienį, gegužės 20 d., 10 val. ryto
Kultūros Židinio mažojoje salėje
361 Highland Blvd., Brooklyn, NY.

Programoje:

metinės veiklos apžvalga,
Apygardos narių bei komisijų narių rinkimai,
ateities veiklos planai ir kt.
Po susirinkimo - užkandžiai ir atgaiva.
Įėjimas nemokamas

TAUTOS FONDO METINIO SUSIRINKIMO, įvykusio 2000 m. balandžio 29 d. Kultūros Židinyje, Brooklyn, NY NUTARIMAI

2000 m. balandžio mėn. 29 d. įvykusio Tautos Fondo metinio susirinkimo dalyviai S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Tautos Fondo 301 asmeniškai ar per įgaliotinius dalyvaujantys nariai 26-ajame metiniame susirinkime 2000 m. balandžio 29 dieną Kultūros Židinyje, Brooklyn, NY:

-- džiaugiasi, kad Lietuva jau dešimt metų gyvena laisva ir nuo svetimųjų nepriklausoma;
-- reiškia pasitenkinimą, kad TF šių sukaktuvinių metų bėgyje ypatingą dėmesį skyrė Lietuvos jaunimui;

-- yra susirūpinę, kad okupacijos metu Lietuvos gyventojams padarytoji moralinė žala yra išlikusi, kad ir toliau vyrauja be saiko išplitusi biurokratija, kuri, eikvodama valstybės lėšas, yra viena priežasčių, kad didelė gyventojų dalis skursta;

-- yra nusivyle, kad, užuot demokratijos įtvirtinimo, politinių partijų ar atskirų asmenų veiksmams demokratija yra kompromituojama,

-- pabrėžia, kad TF-dui pirmoje vietoje rūpės į suaugusiųjų eiles

ateinantis, sąmoningas, taurus, visuomeniškas ir tėvynę mylintis žmogus.

TODĖL SUSIRINKIMAS IPA-REIGOJATAUTOS FONDO TARYBA:

1. Tęsti praėjusiais metais vykdytus ar pradėtus projektus, tokius kaip mokyklų įdrukinimas, jaunimo konkursai, parama Lietuvos paribių ir užribių mokykloms bei mokytojams, be šių, svarstant ir naujus pasiūlymus.

2. Remti sustiprintą mokymą Lietuvos istorijos ir okupantų padarytos žalos, padėti mokykloms parūpinti istorijos dėstymo priemonių, bendradarbiauti su Lietuvos Istorijos Mokytojų Asociacija (LIMA).

3. Remti spaudą ir organizacijas, kurios siekia, kad Lietuvoje stiprėtų tautinis ir dvasinis atgimimas, kurios pasisako už Lietuvos politinę bei ekonominę integraciją į NATO ir Europos Sąjungą, kurios siekia stiprinti Lietuvos

valstybingumą.

4. Remti jaunimo sambūrius, kurie skatina visuomeniškumą, tautinį sąmoningumą ir demokratijos principus visame krašte ir ne tik miestuose.

5. Tautos Fondo paramą telkti į didesnės apimties projektus ir prižiūrėti skiriamų lėšų tinkamą panaudojimą.

6. Pavesti Tarybai sudaryti komisiją, kad prižiūrėtų nuo seno veikiančius TF-do Įstatus, pritaikytų juos esamoms sąlygoms, papildytų organizacijos uždavinių apimtį ir paruoštų siūlymus ateinančiam metiniam susirinkimui.

7. TF-do metinio susirinkimo dalyviai dėkoja Jo Ekscelencijai Lietuvos Respublikos Prezidentui Valdui Adamkui už TF-do atstovų priėmimą š. m. kovo 13 dieną ir pritarimą TF-do vykdomoms programoms.

8. Dėkoja Vilniaus apskrities viršininkui Alui Vidūnui už išpareigojimą baigti Lavoriškių mokyklos statybą.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS QUEENS/ BROOKLYN APYLINKĖS METINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Nežiūrint karšto oro, sekmadienį, gegužės 7 d., į LB Queens/ Brooklyn apylinkės metinį narių susirinkimą atsilankė 45 nariai.

Susirinkimą atidarė Apylinkės pirmininkė Ramutė Česnavičienė. Atsistojus minutės susikaupimu buvo pagerbti nuo praeito susirinkimo mirę nariai. Sekė vienuolyno viršininko Tėv. Pranciškaus Giedgaudo, OFM, invokacija: "... atvykę į šį kraštą mes turėjome du tikslus: 1. kovoti už prarastą tėvynės laisvę ir 2. mums patiems šiame krašte išlikti lietuviais. Tėvynė laisva, tačiau mūsų pastangos išlikti lietuviais silpnėja..." Tėv. P. Giedgaudas dėkojo Viešpačiui, kad mūsų silpnatėms jėgoms sustiprinti Jis mums atsiunčia naujų ateivių bangą, idant ji galėtų tęsti mūsų

ilgų metų pastangas; prašė Jį globoti mūsų pačius jauniausius daigus Šeštadieninėje mokykloje, nes nuo jos klestėjimo priklausome mūsų išsivijios tikroji ateitis. "Leisk mums savo tarpe išlaikyti bendruomeninę dvasią, kad visi vieningai dirbdami pajėgtume išsaugoti mūsų tautos brangias kultūras ir religines vertybes, perduodant jas naujosios kartoms", - šiais žodžiais baigė invokaciją Tėv. P. Giedgaudas, OFM.

Vidai Jankauskienei perskačius jos pačios itin detaliai paruoštą praėjusio metinio susirinkimo protokolą, metinį Q/B apylinkės veiklos pranešimą padarė valdybos pirm. Ramutė Česnavičienė. Metų begyje (pagal reikalą) valdyba posėdžiavusi 6 kartus. Valdybos pirmininkė arba kuris kitas valdybos narys dalyvaudavę New Yorko Apygardos valdybos posėdžiuose, kas leido sėkmingiau vykdyti visos New Yorko bendruomenės veiklą. Su-ruoštas ansamblio "Kanklės" iš Lietuvos koncertas ir, drauge su Kultūros Židinio ir Great Neck Apylinkės valdybomis, vaidinimas, kurį atliko dramos teatras iš Hamiltono, Kanados. Valdyba talkino ir Apygardos vaidybos ruošuose renginiuose. Pirmininkė dalyvavusi JAV LB 15-tos tarybos 3-čiojoje sesijoje, Milwaukee, WI; drauge su Vida Jankauskiene dalyvavo JAV LB Socialinio skyriaus surengtoje "Dovana Lietuvai" konferencijoje Washington, DC.

R. Česnavičienė priminė apie artėjančius JAV LB Tarybos ir PLB

Kalba Ramutė Česnavičienė

Seimo rinkimus ir kvietė gausiai juose dalyvauti. Pasidžiaugė, kad Aldona Marijošienė stropiai darbuojasi su jaunimėliu, juos ruošdama XI-ajai Tautinių šokių šventei, įvyksiančiai birželio 30-liepos 1-2 dienomis Toronte.

Baigdama pranešimą dėkojo valdybos narei Albinai Ralienei, kuri, be didelės reklamos ir nereikalaudama jokio užmokesčio prigludžia iš Lietuvos į New Yorką atvykstančius praktikai medikus. Dėkojo dr. Jadvygai Vytuvienei ir Malvinai Klivečkienei, kurios niekuomet neatsisako ateiti į talką. Galiausiai nuoširdžiai dėkojo visiems pasišventusiems ir uoliems valdybos nariams.

Kruopščiai paruoštą kasos pranešimą padarė išdininkė Renata Alinskienė. Pajamų turėta

3,032.61 dol., o išlaidų 1,803.06 dol. Banke laikoma suma - 4,510.66 dol. Rūpestingai išdininkė, savo pačios iniciatyva, kad surinktų iš narių solidarumo mokesčių, išsiuntinėjusi apie 150 laiškų. Vaisiai buvo pasigėrėtinai: apie pusę iš jų sugrįžo su čekiais.

Kontrolės komisijos aktą perskaitė dr. Regina Čiurlienė. Patikrintos išdo knygos, rasta viskas tvarkoje.

Bushwicko apylinkės pirmininkas Tėv. P. Giedgaudas, OFM, pranešė, jog jo apylinkėje likus tik keliems nariams, susitarus su NY apygardos pirm. Kęstučiu Bileriu, Bushwicko apylinkė uždaroja ir jos nariai įsijungia į Q/B apylinkę. Ryšium su tuo padarė ir platesnį pranešimą.

Trijų narių - Renatos Alinskienės, Raimundo Šližio ir Edmundo Adomaičio buvimo valdyboje terminui pasibaigus, susirinkimo dalyviams prašant, o jiems sutikus, jie buvo patvirtinti ir sekančiam laikotarpiui.

Kontrolės komisijoje sutiko pasilikti dr. Regina Čiurlienė ir Kostas Norvila. Naujai išrinkta Ada Bagdonienė.

Trumpą pranešimą apie "Versmės" apylinkės planus padarė jos pirmininkas Donatas Stančiauskas, pabrėžęs jos pagrindinį siekį, - kad "senieji" ir "naujieji" dalyvautų vieni kitų susirinkimuose ir renginiuose.

Oficialią dalį baigus, sugiedotas Tautos himnas.

Po kavutės ir vaišių, buvo žiūrimas 1989 m. Lietuvoje suktas videofilmas "Bernardo Brazilio sugrįžimas". **p. palys**

SKELBIMAI

Tik 33 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 8,9 cento - JAV. Pigu. Patrauklu. Patikima. Jokių mėnesinių mokesčių. Tarptautinė telefono bendrovė IE COM aptarnauja lietuvius nuo 1983 metų. Teiraukitės lietuviškai 708-386-0556. **(sk.)**

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. **(sk)**

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų**, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis, gražioje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų priežiūroje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277.

"Neringos" stovykla Marlboro, Vermont, **ieško šeiminių** dirbti stovykloje liepos ir rugpjūčio mėnesiais. Turi turėti leidimą dirbti Amerikoje. Darbas atlyginamas gyvenvietėje ir maistu vasarai ir savaitine alga. Skambinti Danai Grajauskaitei: (617) 923-4583. **(sk.)**

Woodhaven rajone išnuomojamas didelis, šviesus kambarys prie gero susisiekimo 1 - 2 moterims. Galima naudotis virtuve. Skambinti dieną: 718-459-5755; vakare 718-850-3314. Kviesiti Rimą. **(sk.)**

LIETUVOS STUDENTŲ CENTRAS patikimai ir garantuotai
** keičia vizas J1, B1 - B2 į F1 arba L1;
** padeda gauti Social Security su leidimu dirbti;
** ruošia visus pakvietimo dokumentus;
** K-1 & K-2 vizos iš Lietuvos.
Dėl papildomų informacijų teiraukitės telefonu nuo 1 val. p.p. **212-725-8807. (sk.)**

"LIETUVOS AIDAS" - Vilniuje leidžiamas patriotinės minties ir plačios informacijos dienraštis, siuntinėjamas oro paštu kas savaitę po 5 numerius viename voke, skaitytąją pasiekia per 7 dienas. Išaugus pašto ir leidybos išlaidoms, "Lietuvos aido" metinė prenumerata JAV kainuoja: metams - 360 dol.; pusei metų - 180 dol. Čekiai rašomi "Lietuvos aido" vardu ir siunčiami: "Lietuvos aidas", Maironio 1, Vilnius 2710, Lithuania. Tel. 011-370-2-610-544, Fax 011-370-2-224-876.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Constance Baksys, Daytona Beach Shores, FL - 25 dol.
N. N. aukoja 1,000 dol.
Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers 361 Highland Blvd. Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai Jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

VILTIES siuntinių agentūra praneša, kad į Brooklyną **Vilties atstovai atvyks š. m. birželio 17 d., šeštadienį**, ir nuo 12 iki 4 val. p.p. priims siuntinius Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose. Brooklynė mūsų **atstovas yra Alg. Jankauskas, tel. (718) 829-2260**. Susitarus paims siuntinius iš namų.

Atlantic Express Corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius **gegužės 20 d.**, nuo 12 iki 1 val. p.p. Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. 1-888-205-8851.